

ECG

EXPLOSIVE CLEARANCE GROUP

**Vooronderzoek naar het risico op het aantreffen
van conventionele explosieven in het
onderzoeksgebied 'Ontwikkelingsgebied
Banningstraat Soesterberg'.**

ONDERZOEKSGBIED: Ontwikkelingsgebied Banningstraat Soesterberg
OPDRACHTGEVER: Gemeente Soest
DATUM: 01 mei 2014
TER ACCORDERING MANAGEMENT: Ing. F. Pas – *Algemeen Directeur*

.....

DOCUMENTCODE: 172-014-VO-01
VERSIE: Definitief
DISTRIBUTIELIJST: Gemeente Soest
Explosive Clearance Group BV

Copyright Explosive Clearance Group BV 2014©. Niets uit deze rapportage mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, internet of welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de houders van het auteursrecht. De opdrachtgever mag voor intern gebruik duplicaten maken.

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	6
1.1	ALGEMEEN	6
1.2	AANLEIDING	6
1.3	DOEL VAN HET VOORONDERZOEK	8
1.4	BRONNEN.....	10
1.5	KWALIFICATIE ONDERZOEKSTEAM.....	12
1.6	ONDERZOEKSGEBIED	12
2	HET INDICATIE ONDERZOEK	13
2.1	OPZET INDELING	13
2.2	REEDS UITGEVOERDE RAPPORTAGES.....	13
2.3	INDICATIES AFKOMSTIG UIT GERAADPLEEGDE LITERATUUR	15
2.4	INDICATIES AFKOMSTIG UIT GERAADPLEEGDE ARCHIEVEN.....	18
2.4.1	GEMEENTEARCHIEF SOEST	18
2.4.2	UTRECHTS ARCHIEF.....	20
2.4.3	NATIONAAL ARCHIEF.....	20
2.4.4	THE NATIONAL ARCHIVES.....	20
2.5	LUCHTFOTO INTERPRETATIE	21
2.5.1	GRENZEN AAN LUCHTFOTO INTERPRETATIE.....	21
2.5.2	UITVOERING LUCHTFOTO INTERPRETATIE	22
2.5.3	RESULTATEN LUCHTFOTO INTERPRETATIE	28
2.6	GEMELDE EN GERUIMDE EXPLOSIEVEN.....	28
2.6.1	SEMI-STATISCH ARCHIEF DEFENSIE	35
2.7	MIJNENVELDREGISTER	36
2.8	ANALYSE INDICATIES UIT INDICATIE ONDERZOEK	37
3	HET CONTRA-INDICATIE ONDERZOEK	39
3.1	BEELDVERGELIJKING	39
3.2	LOCATIEBEZOEK.....	41
3.3	AANVULLEND ONDERZOEK.....	42
3.3.1	BODEMSANERING HOEK KAMPWEG-BANNINGSTRAAT	42
3.3.2	AANVULLENDE GEGEVENS WEBSITE OUD-SOESTERBERG.....	44
3.4	SAMENVATTING CONTRA-INDICATIES	47
4	AFBAKENING VERDACHT GEBIED	48
4.1	INLEIDING.....	48
4.2	EVALUATIE AFWEGING CONTRA-INDICATIES.....	48
4.3	HORIZONTALE AFBAKENING VERDACHT GEBIED	48
4.4	MOGELIJK AAN TE TREFFEN CONVENTIONELE EXPLOSIEVEN	52
4.5	VERTICALE AFBAKENING.....	52
5	LEEMTEN IN KENNIS	54
6	CONCLUSIE EN ADVIES	55
7	OVERZICHT VAN GEHANTEERDE BRONNEN.....	57

8 BIJLAGEN	59
BIJLAGE 1: GERAADPLEEGDE ARCHIEVEN.....	59
BIJLAGE 2: CE BODEMBELASTINGKAART	62
BIJLAGE 3: WET- EN REGELGEVING	64

1 INLEIDING

1.1 ALGEMEEN

Op een onbekend aantal plaatsen in Nederland liggen nog bommen, granaten en andere munitieartikelen uit de Tweede Wereldoorlog. Volgens mondiale, militaire inschatting is van al het explosieve materieel dat gedurende de Tweede Wereldoorlog (1939-1945) is ingezet, verschoten of afgeworpen, tussen de zeven en vijftien procent om verschillende redenen niet tot ontploffing gekomen. Wanneer deze explosieven bij werkzaamheden worden aangetroffen, kunnen deze gevaar opleveren voor de publieke veiligheid.

Om spontane vondsten en eventuele daaruit voortvloeiende ongewilde gebeurtenissen te voorkomen, kan preventief een opsporingsproces in gang gezet worden. Deze opsporingswerkzaamheden mogen op grond van het Arbeidsomstandighedenbesluit (Arbobesluit) enkel uitgevoerd worden door de Explosieven Opruimings Dienst (EOD) en bedrijven die in het bezit zijn van een certificaat voor het opsporen van conventionele explosieven (CE).¹ Om dit certificaat te verkrijgen dient het bedrijf te voldoen aan de eisen zoals gesteld in het “Werkveld Specifiek certificatie Schema voor het Opsporen Conventionele Explosieven: 2012, versie 1” (WSCS-OCE).² Het toepassingsgebied van het Certificatieschema is verdeeld in twee deelgebieden: A (opsporing, inclusief vooronderzoek) en B (civieltechnisch opsporingsproces).

Een eerste stap in het opsporingsproces wordt doorgaans gevormd door een (historisch) vooronderzoek waarin beoordeeld wordt of een onderzoekgebied feitelijk verdacht is op de mogelijke aanwezigheid van conventionele explosieven.

1.2 AANLEIDING

In het kader van het ‘Masterplan Soesterberg’ zijn er in de nabije toekomst werkzaamheden gepland bij het evenemententerrein en manifestatierrein op de hoek van de Banningstraat en de Kampweg te Soesterberg. Dit gebied ondergaat een herontwikkeling (zie *figuur 1* op de volgende pagina):

“Het evenemententerrein vormt een belangrijk onderdeel van het nieuwe dorpshart met onder meer betaalbare eensgezinkoopwoningen, sociale huurappartementen en een centraal plein. (...) inclusief (...) een sociaal-cultureel centrum, een medisch centrum (...) en de bebouwing van het Odijkplein. (...) De plannen voor het Evenemententerrein hangen ruimtelijk samen met het ernaast gelegen manifestatierrein. Op dit openbare terrein komen mogelijkheden voor een nieuwe schaatsbaan en diverse grotere activiteiten.”³

¹ Arbobesluit, artikel 4.10, lid 2 (Jo Art. 4.17) van de Arboregeling.

² Werkveldspecifiek certificatieschema voor het Systeemcertificaat Opsporen Conventionele Explosieven (WSCS-OCE, 2012, versie 1) Gepubliceerd in: *Staatscourant 2012 nr. 4230* (Den Haag 2012) 106-144. Het WSCS-OCE heeft betrekking op het opsporen van conventionele explosieven die in de (water)bodem zijn achtergebleven tijdens de Eerste en Tweede Wereldoorlog.

³ Gemeente Soest, *In Uitvoering, Informatiekrant over de ontwikkeling van Soesterberg*, nr. 1, (Soest, juli 2013).

Figuur 1: Impressie en ontwerp van de herontwikkeling van het Evenementen- en manifestatieterrein te Soesterberg.

Voorafgaande aan de geplande ingrepen heeft ECG in opdracht van de Gemeente Soest een bureaustudie naar de mogelijke aanwezigheid van explosieven uitgevoerd. De locatie en een beschrijving van het onderzoeksgebied zijn opgenomen in *paragraaf 1.6*. Deze bureaustudie is uitgevoerd conform de offerte van 24 februari 2014 met kenmerk "172-014" en het vigerende WSCS-OCE.

1.3 DOEL VAN HET VOORONDERZOEK

Het onderzoeksdoel en de te volgen werkwijze betreffende een vooronderzoek zijn in het WSCS-OCE als volgt omschreven:

‘Het vooronderzoek heeft tot doel om te beoordelen of er indicaties zijn dat binnen het onderzoeksgebied CE aanwezig zijn, en zo ja, om het verdachte gebied in horizontale en verticale dimensie af te bakenen. Het vooronderzoek bestaat uit zowel het inventariseren als beoordelen (analyseren) van bronnenmateriaal en resulteert in een rapportage en een (eventueel daarbij behorende) CE Bodembelastingskaart.’⁴

Het uitgangspunt van deze studie is het verkrijgen van een, door middel van het verzamelen en verwerken van relevant historisch feitenmateriaal, gefundeerd antwoord op de volgende drie kernvragen:

1. Is het onderzoeksgebied of een deel hiervan betrokken geweest bij oorlogshandelingen (indicaties) en is er daardoor sprake van een verhoogd risico op het aantreffen van conventionele explosieven oftewel van VERDACHT gebied?
2. Zijn er gebeurtenissen (contra-indicaties) die een aanwijzing vormen dat een (mogelijk verdacht) gebied of een deel hiervan als ONVERDACHT kan worden aangemerkt?
3. Indien er sprake is van VERDACHT gebied wat is dan de (sub)soort, hoeveelheid en verschijningsvorm van de vermoede conventionele explosieven?

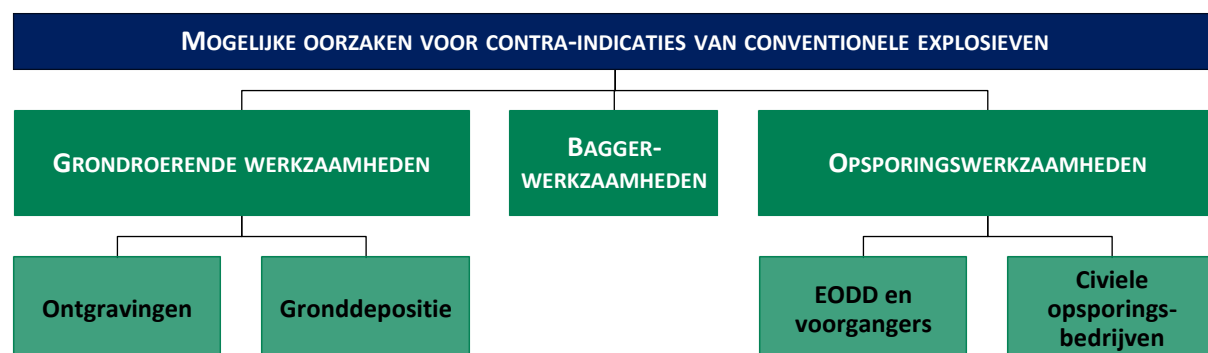
De resultaten van de bureaustudie zijn onder te verdelen naar: geografisch herleidbare gebeurtenissen met informatie die een aanwijzing vormen dat het gebied VERDACHT is op conventionele explosieven (indicaties) of geografisch herleidbare gebeurtenissen die een aanwijzing vormen dat het gebied als ONVERDACHT kan worden aangemerkt (contra-indicaties).

⁴ WSCS-OCE, 126. Indien het onderzoeksgebied als ONVERDACHT gekwalificeerd dient te worden, wordt de “CE bodembelastingskaart” vervangen door een “Historische resultatenkaart”.

Oorlogshandelingen (in dit geval gebeurtenissen die tot de mogelijke aanwezigheid van conventionele explosieven leiden) kunnen over het algemeen onderverdeeld worden naar een bepaald(e) oorzaak of scenario, zoals in het navolgend overzicht is weergegeven.

Gebeurtenissen die mogelijk geleid hebben tot het uit de bodem verwijderen van conventionele explosieven (contra-indicaties) kunnen over het algemeen onderverdeeld worden naar een bepaald(e) oorzaak of scenario, zoals hieronder is weergegeven.

1.4 BRONNEN

Bij het bronnen- en indicatieonderzoek dienen volgens het WSCS-OCE een aantal bronnen verplicht te worden geraadpleegd. In het navolgende overzicht staat schematisch weergegeven welke bronnen dit zijn en of hieraan bij dit onderzoek gehoor is gegeven. Aanvullende bronnen dienen in bepaalde in het certificatieschema vastgelegde situaties te worden gehanteerd. De conclusie VERDACHT wordt bij voorkeur vastgesteld op basis van twee of meer onafhankelijke bronnen.

BRON	RAADPLEGEN		GERAADPLEEGD
	Verplicht	Optioneel	
Literatuur	Y		Ja
Gemeente- en provinciaal archief	Y		Ja
Nederlands Instituut voor Militaire Historie		Y	Nee
Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie		Y	Nee
Explosieven Opruimingsdienst Defensie	Y		Ja
Luchtfotocollectie Universiteit Wageningen	Y		Ja
Luchtfotocollectie Topografische Dienst Zwolle	Y		Ja
Luchtfotocollectie The Aerial Reconnaissance Archives (Edinburgh)		Y	Ja
The National Archives (Londen)		Y	Ja
Bundesarchiv-Militararchiv (Freiburg)		Y	Nee
The National Archives (Washington)		Y	Nee
Getuigen		Y	Nee

Tabel 1: Overzicht van geraadpleegde bronnen.

Conform het gestelde in het WSCS-OCE dient er in een aantal gevallen uitgeweken te worden naar de aanvullende bronnen:

Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie

De organisatie raadpleegt de literatuurcollectie van het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie indien onvoldoende informatie aanwezig is om een totaalbeeld te vormen van oorlogshandelingen in het onderzoeksgebied.

Nederlands Instituut voor Militaire Historie

De collectie “Duitse verdedigingswerken in Nederland en rapporten van het Bureau Inlichtingen te Londen (1940–1945)” met collectienummer 575 van het Nederlands Instituut voor Militaire Historie dient ten minste te worden geraadpleegd indien uit raadpleging van de verplichte bronnen blijkt dat er indicaties zijn dat Duitse militaire werken in het onderzoeksgebied aanwezig waren tijdens de Tweede Wereldoorlog of dat er indicaties zijn dat grondgevechten hebben plaatsgevonden in de periode mei 1940.

The National Archives Londen/Bundesarchiv-Militararchiv/The National Archives Washington DC

Er dient aanvullend bronnenonderzoek plaats te vinden indien uit raadpleging van de verplichte bronnen blijkt dat er indicaties zijn dat oorlogshandelingen hebben plaatsgevonden, waarbij mogelijk CE in het onderzoeksgebied terecht zijn gekomen, maar er onvoldoende informatie aanwezig is in de Nederlandse archieven en op de geraadpleegde luchtfoto's over:

- De aard van de oorlogshandeling;
- Het aantal en de soort CE dat tijdens de oorlogshandeling is ingezet;
- De inslaglocaties van CE.

Aanvullend onderzoek omvat één of meerdere van de onderstaande buitenlandse archieven:

- The National Archives te Londen;
- Bundesarchiv-Militararchiv te Freiburg;
- The National Archives te Washington DC.

De organisatie dient de keuze voor het te raadplegen archief/de te raadplegen archieven te motiveren in het rapport op basis van het reeds verzamelde bronnenmateriaal.

Wanneer uit het bronnenmateriaal relevante feiten naar voren komen, wordt met behulp van voetnoten en bronvermelding een verwijzing gegeven naar de vindplaats van de betreffende passages, afbeeldingen of documenten zodat alle gegevens desgewenst verifieerbaar zijn.⁵

Deze rapportage omvat (naast de eerder genoemde zaken):

- Aanleiding van het vooronderzoek;
- Omschrijving en doelstelling van de opdracht;
- Begrenzing van het onderzoeksgebied;
- Beschrijving van de uitvoering van het onderzoek (inclusief betrokken personen);
- Verantwoording van het bronnenmateriaal (inclusief bronverwijzing);
- Resultaten van de beoordeling van het bronnenmateriaal;
- Beschrijving leemten in kennis.

Als er aanwijzingen worden achterhaald dat het onderzoeksgebied betrokken is geweest bij oorlogshandelingen en er geen sprake is van relevante contra-indicaties dan zal de uiteindelijke afbakening van het verdachte gebied in zowel horizontale (indien mogelijk aan de hand van bijlage 3 uit het WSCS-OCE⁶) als verticale zin plaatsvinden (indien de in het WSCS-OCE weergegeven vereiste parameters aanwezig zijn).

⁵ ECG hanteert hiervoor de methodiek van onderzoek, annotatieregels en richtlijnen conform de systematiek van: P. de Buck e.a., *Zoeken en schrijven. Handleiding bij het maken van een historisch werkstuk* (Rijswijk 1992).

⁶ Deze bijlage wordt gebruikt om te bepalen of bepaalde oorlogshandelingen een indicatie vormen voor de aanwezigheid van CE (verdacht of onverdacht) en voor de horizontale afbakening van het verdachte gebied. Hiervan mag alleen gemotiveerd worden afgeweken.

1.5 KWALIFICATIE ONDERZOEKSTEAM

Het onderzoeksteam voor het vooronderzoek bestaat uit meerdere medewerkers van ECG met diverse opleidingen en vakgebieden. Hoewel in de geldende regels geen ervarings- en opleidingseisen zijn gesteld aan de uitvoerende van een vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van achtergebleven explosieven, stelt ECG deze eisen wel aan haar onderzoekers. Het basisteam dat het vooronderzoek daadwerkelijk uitvoert en rapporteert, bestaat uit academisch geschoolde historici. Reden voor deze opleidingseis van ECG is het feit dat academisch geschoolde historici gespecialiseerd zijn in het vergaren, selecteren en beoordelen van relevant (feiten)materiaal en in staat zijn deze op een duidelijke manier te rapporteren. Het onderscheiden van hoofd- en bijzaken is daarbij van essentieel belang.

1.6 ONDERZOEKSGBIED

Het onderzoeksgebied ‘Ontwikkelingsgebied Banningstraat Soesterberg’ is gelegen op de hoek van de Banningstraat en de Kampweg te Soesterberg. Het onderzoeksgebied heeft een door ECG berekende grootte van circa 4,8 hectare en is in *figuur 2* weergegeven.

Figuur 2: Overzicht van het onderzoeksgebied ‘Ontwikkelingsgebied Banningstraat Soesterberg’. Verwerking in ArcGIS 10.2.

2 HET INDICATIE ONDERZOEK

2.1 OPZET INDELING

In dit hoofdstuk wordt ten eerste een inventarisatie uitgevoerd naar bij ECG bekende gegevens omtrent eerder uitgevoerd(e) onderzoek(en) naar de aanwezigheid van conventionele explosieven in of nabij het onderzoeksgebied.⁷ Vervolgens worden op basis van literatuuronderzoek de oorlogshandelingen die relevant zijn voor de mogelijke aanwezigheid van conventionele explosieven inclusief datum in de rapportage chronologisch weergegeven. De achterhaalde oorlogshandelingen worden eventueel individueel verder uitgewerkt aan de hand van literatuur en gegevens uit diverse archieven.⁸ Daarna zullen vanuit een combinatie van bronspecifieke en historische benadering de luchtfoto's uit de Tweede Wereldoorlog geanalyseerd worden. Tot slot worden de eventueel achterhaalde naoorlogse ruimingen van conventionele explosieven in beeld gebracht.

2.2 REEDS UITGEVOERDE RAPPORTAGES

Conform de proceseisen vooronderzoek zoals opgenomen in het WSCS-OCE, heeft ECG een inventarisatie gemaakt van reeds uitgevoerde rapportages door zowel ECG als derden.

Rapportage(s) Explosive Clearance Group

- Explosive Clearance Group, *Vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van conventionele explosieven in het onderzoeksgebied "Apollo Noord" te Soesterberg* (Wijchen, oktober 2011).

In opdracht van de Gemeente Soest heeft ECG in 2011 een vooronderzoek conform het toentertijd vigerende BRL-OCE uitgevoerd naar het risico op het aantreffen van conventionele explosieven voor het gebied 'Apollo Noord' met kenmerk 158-011. Het huidige onderzoeksgebied ligt circa 250 meter ten westen van het onderzoeksgebied van het project uit 2011.

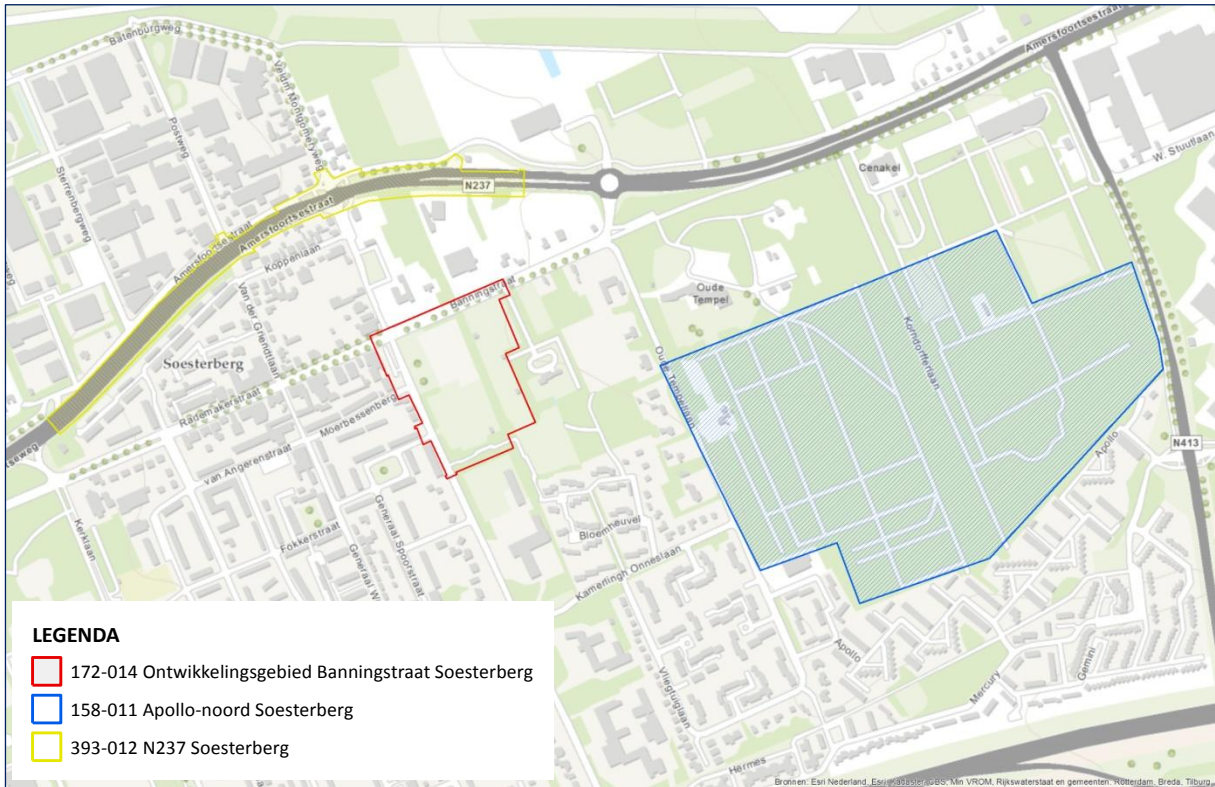
- Explosive Clearance Group, *Een Historisch Vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van Conventionele Explosieven in het onderzoeksgebied: "N237 Soesterberg"* (Wijchen, februari 2013).

In opdracht van Grontmij Nederland BV heeft ECG in 2013 een vooronderzoek conform het vigerende WSCS-OCE uitgevoerd naar het risico op het aantreffen van conventionele explosieven voor het gebied 'N237 Soesterberg' met kenmerk 393-012. Het huidige onderzoeksgebied ligt circa 200 meter ten zuid-oosten van het onderzoeksgebied van het project uit 2013.

Op de volgende pagina zijn de onderzoeksgebieden van de eerder uitgevoerde vooronderzoeken weergegeven ten opzichte van het huidige onderzoeksgebied (*figuur 3*).

⁷ Onder onderzoek wordt door ECG bij voorkeur verstaan: een (opsporings)onderzoek uitgevoerd volgens de regels van de voormalige Beoordelingsrichtlijn Opsporing Conventionele Explosieven (BRL-OCE) of het vigerende WSCS-OCE.

⁸ Bij het raadplegen van het gemeentelijk en provinciaal archief worden naargelang het gestelde in het WSCS-OCE tenminste de stukken van de Luchtbeschermingsdienst (LBD), de stukken over aangetroffen/geruimde explosieven en de oorlogsschaderapporten doorgenomen. Mochten er nieuwe indicaties omtrent oorlogshandelingen uit deze stukken naar voren komen dan wordt dit apart vermeld.

Figuur 3: Overzicht van het onderzoeksgebied 172-014 ‘Ontwikkelingsgebied Banningstraat Soesterberg’ ten opzichte van de eerder uitgevoerde vooronderzoeken 158-011 ‘Apollo-noord’ te Soesterberg en 393-012 ‘N237 Soesterberg’.

Hoewel de eerder uitgevoerde vooronderzoeken het huidige onderzoeksgebied niet overlappen, worden de onderzoeken wel meegenomen in dit vooronderzoek. De destijds gehanteerde bronnen en informatie en de resultaten van de bureaustudies kunnen namelijk relevant zijn voor deze bureaustudie.

Rapportage(s) derden

ECG heeft geen beschikking over eventueel in het verleden uitgevoerde bureaustudie(s) van derden die relevant zijn voor het huidige onderzoek.

2.3 INDICATIES AFKOMSTIG UIT GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Om een eerste indruk te krijgen van mogelijk relevante oorlogshandelingen in en nabij het onderzoeksgebied heeft ECG onder meer de onderstaande (locatiespecifieke) literatuur geraadpleegd. Een compleet overzicht van geraadpleegde literatuur is opgenomen in *hoofdstuk 7*.

- Eversteijn, T., Bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de periode 10 mei 1940 – 5 mei 1945 (niet gepubliceerd).
- Gerth, H. e.a., *Soest in oorlogstijd, 1940-1945* (Soest 1995).
- Grimm, P., E. van Loo en R. de Winter (red.), *Vliegvelden in oorlogstijd. Nederlandse vliegvelden tijdens bezetting en bevrijding 1940-1945* (Amsterdam 2009).
- Merwe-Wouters, G. van de, *Soest onder vuur. 1939 tot en met 1945* (Muiderberg 2001).
- Studiegroep Luchtoorlog 1939-1945, *Verliesregister 1939-1945. Alle militaire vliegtuigverliezen in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog* (Den Haag 2008).
- Top, D., *Soesterberg vliegveld 1939-1945. Oorlogsgeweld in en boven 't hart van Nederland* (Alphen aan den Rijn 1994).
- Top, D., *Soesterberg en omgeving in de oorlogstijd* (Alphen aan den Rijn 1995).
- Zwanenburg, G.J., *En nooit was het stil...: kroniek van een luchtoorlog, deel 1* (Den Haag 1990).
- Zwanenburg, G.J., *En nooit was het stil...: kroniek van een luchtoorlog, deel 2* (Den Haag 1993).

Op basis van de aangehaalde literatuur zijn de in *tabel 2* weergegeven gebeurtenissen en indicaties achterhaald. De indicaties zijn geselecteerd naar aanleiding van de locatieomschrijvingen. Om de indicaties te kunnen lokaliseren, is het van belang om inzicht te krijgen in de topografische situatie ten tijde van de oorlog. Soesterberg is naoorlogs aanzienlijk veranderd, waarbij er diverse straten zijn hernoemd en bijgekomen. Aan de hand van regionale literatuur en vooroorlogs kaartmateriaal is in *figuur 4* (op de volgende pagina) een overzicht gegeven van relevante locatieaanduidingen die in de literatuurindicaties zijn aangetroffen.⁹

⁹ B. Lensink en D. Top, *Soesterberg "ons dorp"* (Alphen aan den Rijn 1990); B. Lensink en D. Top, *Soesterberg "ons dorp" 2* (Alphen aan den Rijn 2005); <http://www.oudsoesterberg.nl/> (geraadpleegd: 01-04-2014); <http://soest.geotalk.nl/> (geraadpleegd: 01-04-2014).

Figuur 4: Overzicht van relevante locatieaanduidingen uit literatuurindicaties op een vooroorlogse kaart van Soesterberg met daaronder de huidige situatie.¹⁰

LEGENDA

- 1: Banningstraat (hedendaags de Veldmaarschalk Montgomeryweg)
- 2: Amersfoortsestraat (hedendaags de Banningstraat)
- 3: Landhuis Egghermonde
- 4: Villa 'Merelhof' (hier was het politiebureau gevestigd).
- 5: Hotel Restaurant 't Zwaantje (hedendaags restaurant Oriental Swan)
- 6: Pension Nellystein (hedendaags plaatsgemaakt voor de Marechausseekazerne)
- 7: Villa 'Heidewijck'
- 8: *Wehrmachtshcim* (officierscasino)

Gezien de omvang van aangetroffen indicaties omtrent Vliegbasis Soesterberg, heeft de selectie op de volgende pagina zich specifiek gericht op indicaties die direct naar het onderzoeksgebied zijn te herleiden. De overeenkomende nummering van de locaties uit *figuur 4* is in het indicatieoverzicht (*tabel 2*) in vierkante haken achter de locatie te vinden. Getracht wordt middels archiefonderzoek en luchtfoto-interpretatie aanvullende gegevens te achterhalen om de indicaties specifiek te kunnen lokaliseren.

¹⁰ <http://soest.geotalk.nl/> (geraadpleegd: 01-04-2014).

DATUM	GEBEURTENIS
12 juni 1940	“In de krant wordt bekend gemaakt dat in Soesterberg op 3 plaatsen schuilloopgraven zijn aangelegd ten behoeve van passanten, te weten tegenover 't Zwaantje [nr. 5] (op de hoek van de Kampweg) (...).” ¹¹ Later worden deze schuilloopgraven overdekt. ¹²
30 september 1941	“Een [Duitse] <i>Do[rnier]</i> 217 [bommenwerper] raakt bij de landing enige boomtoppen van de oprijlaan naar Egghermonde [nr. 3] en duikt aan de overkant van de straat in de grond. Als de zaak tot stilstand komt, ligt de vleugel ongeveer 100m bij de romp vandaan. Van de 5 inzittenden komen 2 man om.” ¹³
21 november 1941	Het <i>Wehrmachtsheim</i> aan de Kampweg (Officierscasino) [nr. 8] wordt geopend. “In verband met de opening zijn op het voetbalveld ernaast 6 stukken van de <i>Flak (Flugabwehrkanone)</i> ingegraven, waarvan één in elke hoek van het grasveld.” ¹⁴
21 januari 1942	“'s Avonds vallen er 2 brandbommen, afkomstig van een Engelse <i>Wellington</i> , op het terrein van Egghermonde [nr. 3], vlakbij het politiebureau. Met 8 man arriveert het brandweerkorps aldaar om 21.13 uur. De branden worden te lijf gegaan met zand dat op de brandweerauto aanwezig is. Om 21.25 uur kan alweer ingerukt worden.” ¹⁵ Het politiebureau was gevestigd in villa ‘Merelhof’ aan de Amersfoortschestraat 12, op de hoek van de Oude Tempellaan [nr. 4]. ¹⁶
9 juni 1944	Naar aanleiding van de Geallieerde landing in Frankrijk, worden er langs de grote wegen schuttersputjes gegraven. ¹⁷
3 september 1944	Bombardement op vliegbasis Soesterberg. ¹⁸ “Om ca. 17.15 uur [doemen] plotseling over de 100 bommenwerpers van de RAF op (...) In de loop van 12 minuten worden ca. 3000 bommen uitgeworpen, voornamelijk bestaande uit brisantbommen (...) Eén bommenwerper raakt uit koers en laat vliegend in oostelijke richting een serie van 10 bommen in bijna rechte lijn over het centrum van Soesterberg vallen. De eerste bom landt in het zandgat van de Gebr. Tammer aan de Postweg, de tweede komt neer vlakbij het huis van G.J. Westra (...) daar schuin tegenover, de volgende op 7 meter van het huis van J. Adema, waarbij een eik wordt onttopt, nummer vier verwoest het huis op Luit. Koppenlaan 3 (...), de vijfde maakt een puinhoop van het groentewinkeltje van Lakerveld aan de Banningstraat [nr. 1], terwijl nog 5 exemplaren neerkomen respectievelijk achter de schuur van Nellysteijn [nr. 6], op de schuur van het huis van Pichot (‘Heidewijk’) [nr. 7], in de tuin van deze villa, vlak tegen de Amersfoortschestraat en op deze straat zelf [nr. 2]. Laatsgenoemde raakt een gasleiding en de hoofdwatervleiding en tevens een telefoonkabel. Deze explosie veroorzaakt een grote lekkage, waardoor de straat tot aan de Kampweg onder water komt te staan. Er valt ook een achttal bommen in het bos van Houbaer aan de Kerklaan [in het westen van Soesterberg]. In Ons Belang komen ca. 4 bommen neer.

¹¹ D. Top, *Soesterberg en omgeving in de oorlogstijd* (Alphen aan den Rijn 1995) 48.

¹² Top, *Soesterberg en omgeving in de oorlogstijd*, 64.

¹³ Studiegroep Luchtoorlog 1939-1945, *Verliesregister 1939-1945. Alle militaire vliegtuigverliezen in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog* (Den Haag 2008) 47; Top, *Soesterberg en omgeving in de oorlogstijd*, 103-104.

¹⁴ Top, *Soesterberg en omgeving in de oorlogstijd*, 109.

¹⁵ T. Eversteijn, Bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de periode 10 mei 1940 – 5 mei 1945 (niet gepubliceerd) 943; Top, *Soesterberg en omgeving in de oorlogstijd*, 114.

¹⁶ Top, *Soesterberg en omgeving in de oorlogstijd*, 71.

¹⁷ Ibidem, 189.

¹⁸ Zwanenburg, G.J., *En nooit was het stil...: kroniek van een luchtoorlog, deel 2* (Den Haag 1993) 287-288.

DATUM	GEBEURTENIS
	Daar wordt de 'Bieënhof' op Amersfoortschestraat 43 getroffen [ten oosten van Soesterberg] (...). Van het huis blijft vrijwel niets over." ¹⁹
20 april 1945	"Midden op de viersprong Rademakerstraat, Banningstraat, Amersfoortschestraat en Kampweg is bij het fietspad een groot gat gegraven. Hier worden overgebleven luchtmijnen in geplaatst, die onder het wegdek komen te liggen." ²⁰
6 mei 1945	"Op zondag 6 mei 1945 halen <i>Sprengkommando's</i> de springladingen weg uit gaten onder de wegen." ²¹

Tabel 2: Overzicht achterhaalde indicaties naar aanleiding van de geraadpleegde literatuur.

2.4 INDICATIES AFKOMSTIG UIT GERAADPLEEGDE ARCHIEVEN

Voor deze bureaustudie zijn verschillende archiefinstellingen geraadpleegd op relevante CE-gerelateerde gegevens betreffende het onderzoeksgebied. De aangedane archiefinstellingen worden in de hierop volgende paragrafen behandeld en beslaan respectievelijk het Gemeentearchief Soest (GS) te Soest, het Utrechts Archief (UA) te Utrecht, het Semi-Statistisch Archief Defensie (SSA) te Rijswijk, het Nationaal Archief (NA) te Den Haag en The National Archives (TNA) te Londen.

2.4.1 GEMEENTEARCHIEF SOEST

In het Gemeentearchief Soest is het gemeente- en het politieearchief van de gemeente Soest geraadpleegd. Het gaat hier om de archieven *0911 Gemeentebestuur Soest, 192-11975* en *0912 Gemeentepolitie Soest, 1920-1993*. Een overzicht van de geraadpleegde archiefstukken is opgenomen in *Bijlage 1*.

In de voorgenoemde archieven zijn diverse stukken gevonden die naar het onderzoeksgebied verwijzen. Het gaat hier voornamelijk om lijsten en opgaven van schade aan panden in Soesterberg die is opgelopen door oorlogsgeweld. In deze lijsten en opgaven staan ook straatnamen genoemd die betrekking hebben op het onderzoeksgebied. Echter worden in deze documenten doorgaands slechts de schadekosten genoemd, waardoor er geen uitspraak valt te doen over de manier waarop de schade is ontstaan.²²

¹⁹ D. Top, *Soesterberg vliegveld 1939-1945. Oorlogsgeweld in en boven 't hart van Nederland* (Alphen aan den Rijn 1994) 164; Top, *Soesterberg en omgeving in de oorlogstijd*, 200.

²⁰ Top, *Soesterberg en omgeving in de oorlogstijd*, 245.

²¹ Ibidem, 252; Top, *Soesterberg vliegveld 1939-1945*, 190.

²² Stukken betreffende het herstel van oorlogsschade aan panden te Soesterberg, 1946-1947, Gemeentearchief Soest (GS), 0911 Gemeentebestuur Soest, 1929-1975, inv. nr. 962; Stukken betreffende opgaven aan het Ministerie van Financiën van oorlogs- en bezettingsschade aan eigendommen als bedoeld in het besluit Bijdragen Wederopbouw Publiekrechtelijke Lichamen, en het ontvangen van vergoedingen, 1941-1956, GS, 0911 Gemeentebestuur Soest, 1929-1975, inv. 2650; Stukken betreffende het doen van opgaven van schade aan onroerende goederen in de gemeente Soest, ontstaan als gevolg van oorlogsgeweld, aan diverse instanties, 1940-1947, GS, 0911 Gemeentebestuur Soest, 1929-1975, inv. 2687; Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, 1940-1960, GS, 0911 Gemeentebestuur Soest, 1929-1975, inv. 2688 t/m 2700; Stukken betreffende het houden van toezicht op de voltooiing van herstel en herbouw van door oorlogsgeweld beschadigde panden, en melding daarvan aan de Algemeen Gemachtigde voor den Wederopbouw, 1941-1950, GS, 0911 Gemeentebestuur Soest, 1929-1975, inv. 2701; Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed aan de Amersfoortsestraat, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, 1941-1960, GS, 0911 Gemeentebestuur Soest, 1929-1975, inv. 2702 t/m 2707; Stukken betreffende het

In één van de lijsten is wel de oorzaak van schade opgenomen. Het gaat hier om panden in Soesterberg die zijn verdwenen door toedoen van oorlogsgeweld. Hierop staan ook een tweetal panden die bij het bombardement van 3 september 1944 zijn verwoest, respectievelijk de Groentehal aan de Veldmaarschalk Montgomeryweg 96 en het woonhuis aan de Luitenant Koppenlaan 3 (zie *figuur 5*).²³ Deze indicaties komen overeen met de in de literatuur aangetroffen gegevens omtrent het bombardement.

Percelen te Soesterberg geheel verdwenen.

<u>Veldm. Montgomeryweg</u>		
No.40	Café met woonhuis en ijslokaal	afgebroken door D.W.
No.42	Woonhuis	"
No.44	Woonhuis	"
No.46	Woonhuis	"
No.48	Woonhuis	"
No.50	Woonhuis	"
No.52	Woonhuis met garagewerkplaats	"
	Vier rijkswoningen	"
	Militair tehuis met woning	"
No.96	Groentehal	bombardement 3 Sept.1944
	Toerangsweg vliegveld.	
	Twee Rijkswoningen	afgebroken door D.W.
<u>Sportweg</u>		
No.1	Woonhuis	afgebroken door D.W.
No.3	Woonhuis	"
No.5	Woonhuis	"
No.7	Woonhuis	"
No.9	Woonhuis	"
No.11	Woonhuis	"
No.13	Woonhuis	"
<u>Verl. Tempellaan</u>		
No.1	Woonhuis	afgebroken door D.W.
No.3	Woonhuis	"
<u>Batenburglaan</u>		
No.1	Woonhuis	afgebroken door D.W.
No.3	Woonhuis	"
	Restaurant Soesterdal met woonhuis	"
No.19	Woonhuis	"
No.21	Lanhuys	"
	Kiosk met theeschenkerij	"
<u>Postweg</u>		
No.101	Woonhuis	afgebroken door D.W.
No.107	Woonhuis	"
No.109	Woonhuis	"
No.111	Woonhuis	Bombardement Nov.1940
No.39	Slagerij met woonhuis	Bombardement Nov.1940
No.37	Woonhuis	"
<u>Schooldwarsweg</u>		
No.4	Woonhuis	Div. bombardementen
No.6	Woonhuis	"
No.8	Woonhuis	"
<u>Schoolweg</u>		
No.1	Woonhuis	afgebroken door D.W.
No.16	Woonhuis	"
No.20	Woonhuis	"
No.20a	Woonhuis	"
No.22	Woonhuis	"
No.22a	Woonhuis	Bombardement 3 Sept.1944
<u>Luit. Koppenlaan</u>		
No.3	Woonhuis	"

Figuur 5: Overzicht van percelen die door toedoen van oorlogsgeweld geheel zijn verdwenen. In het rood omkaderd twee locaties die door toedoen van het bombardement van 3 september 1944 zijn verwoest en overeenkomen met de in de literatuur aangetroffen locaties omtrent dit bombardement.

doorzenden van schadeclaims wegens schade veroorzaakt door geallieerde militairen ter afhandeling aan het Ministerie van Oorlog, 1945-1951, GS, 0911 Gemeentebestuur Soest, 1929-1975, inv. 2906.

²³ Percelen te Soesterberg geheel verdwenen, GS, 0911 Gemeentebestuur Soest, 1929-1975, inv. 2687

2.4.2 UTRECHTS ARCHIEF

In het Utrechts Archief is het archief van het Militair Gezag in Utrecht geraadpleegd, te weten archief *1136 Militair Gezag Provincie Utrecht, 1945-1946 (1948)*. Een overzicht van de geraadpleegde archiefstukken is opgenomen in *Bijlage 1*. Er zijn geen gegevens aangetroffen die betrekking hebben op het onderzoeksgebied.

2.4.3 NATIONAAL ARCHIEF

In het Nationaal Archief is archief *2.04.53.15 Ministerie van Binnenlandse Zaken: Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen, 1937-1946* geraadpleegd. Een overzicht van de geraadpleegde archiefstukken is opgenomen in *Bijlage 1*. Er zijn geen gegevens aangetroffen die betrekking hebben op het onderzoeksgebied.

2.4.4 THE NATIONAL ARCHIVES

Aangezien er in de literatuur sprake is van een bombardement op vliegveld Soesterberg op 3 september 1944, waarbij ook locaties in het dorp Soesterberg werden getroffen, zijn de vluchtgegevens van het Geallieerde *Bomber Command*, een onderdeel van de *Royal Air Force (RAF)*, bestudeerd en geanalyseerd. Deze gegevens bevinden zich in The National Archives te Londen. In de *Bomb Raid Sheets* van het *Bomber Command* zijn onder andere de doelen, ingezette bommenwerpers en bommenlast gedocumenteerd. In de *Day Bomb Raid Sheets* van 3 september 1944 zijn gegevens aangetroffen omtrent het bombardement op vliegveld Soesterberg (zie *figuur 6*).²⁴

TARGET	GRP.	TYPE	AIRCRAFT				H.E. BOMBS				MARKERS & INCEND.					
			NO.	SUCCESS	ABOR	REP	1000	1000	500	500	500	TONS	x250	500	TONS	
			DES.	A	B	TIVE	O/S	M.C.	G.P.	USA	M.C.	G.P.	USA	T.I.	Smoke bombs	
<u>DAY 2nd September, 1944.</u>																
<u>AREST - Ships in Dry Docks.</u>	5.	Lanc.	67	63		4.		692	76	32	144	365.2				
<u>Target Recce.</u>	5.	Mos.	2	2												
<u>NET. Recce.</u>	8.	Mos.	1	1												
		<u>TOTAL:</u>														
<u>NIGHT 2/3rd September, 1944.</u>																
<u>Signals Investigation Patrol.</u>	100.	Hal.	4	4												
<u>DAY 3rd September, 1944.</u>																
<u>Airfields in HOLLAND :</u>																
<u>GILZE RIJZEN</u>	1.	Lanc.	99	95		4.	224.	959		374	3	612.3				
	8.	Lanc.	9	9		4.		74	16			36.6	40			4.5
	3.	Lanc.			1 P/T	4.	Eindhoven	11		4		5.8				
			108	104	1	4.		235	1033	16	378	3	654.7	40		4.5
<u>EINDHOVEN</u>	1.	Lanc.	51	49		2.	60	573		176	20	324.3				
	3.	Lanc.	50	45		4.	129	365	4	104	72	260.7				
	8.	Lanc.	9	9		6.		73		16	36.2		32			3.6
			110	103		6.	189	1011	4	280	108	623.2		32		3.6
<u>VENLO</u>	4.	Hal.	105	103 (2)		2.		914		409	48	510.0				
	8.	Lanc.	9	9		4.		74		16	36.6		24			2.7
	8.	Mos.	6	2		4.							8			2.9
			120	114 (2)		6.		988	8	428	48	588.6		32		3.6
<u>SOESTERBERG</u>	4.	Hal.	105	103		2.		909		16	36.2		32			3.6
	8.	Lanc.	9	9		2.		73		8	420	16	539.3		32	3.6
			114	112		2.		982		8	420	16	539.3		32	3.6

Figuur 6: Detail uit de *Day Bomb Raid Sheets* van het geallieerde *Bomber Command* betreffende de acties op 3 september 1944.

²⁴ Bomber Command Summary of Operations, No. 895, 2/3 September, 1944, The National Archives, Air 14 – Air Ministry: Bomber Command: Registered Files, inv. nr. 3367.

In de archiefgegevens wordt vermeld dat het bombardement werd uitgevoerd door 103 *Halifax* en 9 *Lancaster* bommenwerpers. Twee *Halifax* bommenwerpers hebben wegens omstandigheden de missie moeten afbreken. De totaal afgeworpen bommenlast is in *tabel 3* weergegeven.

Aantal:	Type Bommen:				
	USA 1000lbs	500lbs M.C.	500lbs G.P.	USA 500lbs	250lbs T.I.
	982	8	428	16	32

Tabel 3: Type en hoeveelheid afwerpmunitie dat bij het bombardement op vliegveld Soesterberg op 3 september 1944 is ingezet. Afkortingen: M.C. Medium Capacity, G.P. General Purpose, T.I. Target Indicators.

Opgemerkt dient te worden dat aan de hand van de aangetroffen gegevens geen uitspraak kan worden gedaan over het type en de hoeveelheid afwerpmunitie die door de uit koers geraakte bommenwerpers zijn afgeworpen in het dorp Soesterberg.

2.5 LUCHTFOTO INTERPRETATIE

Luchtfoto's uit de Tweede Wereldoorlog kunnen in een aantal gevallen een bruikbare bron vormen bij het vergaren van informatie betreffende de mogelijke aanwezigheid van conventionele explosieven. Het primaire doel van het interpreteren van luchtfoto's is het vaststellen of een gebied zichtbaar betrokken is geweest bij oorlogshandelingen. Met andere woorden: zijn er sporen waarneembaar van kraters, stellingen (militaire werken), vernielde of beschadigde bebouwing en andere oorloggerelateerde handelingen. Ten gevolge van deze constatering kan een inschatting worden gemaakt of er een verhoogde kans bestaat op het aantreffen van achtergebleven conventionele explosieven. Als er op de foto's sprake is van zichtbare oorlogshandelingen kan dit leiden tot lokalisering van verdachte gebieden. Een indicatie die visueel middels luchtfoto interpretatie is vastgesteld, wordt door ECG beschouwd als voldoende feitelijk onderbouwd en kan derhalve zonder verificatie met een tweede bron als uitgangspunt bij de afbakening van verdacht gebied dienen. Daarnaast kunnen indicaties, welke op basis van archief- en literatuuronderzoek zijn achterhaald, met behulp van luchtfoto's exacter worden bepaald hetgeen tot een nauwkeurigere lokalisering van verdachte gebieden kan leiden. Tenslotte kunnen middels luchtfoto interpretatie eventuele naoorlogse contra-indicaties in beeld worden gebracht.

2.5.1 GRENZEN AAN LUCHTFOTO INTERPRETATIE

Het hanteren van luchtfoto's bij explosievenonderzoek wordt sterk beïnvloed door een aantal kwaliteits- en randvoorwaarden:

- Beschikbaarheid van luchtfoto's van het gebied;
- Opnamedata;
- Beeldkwaliteit;
- Opnamehoogte (schaal);
- Beschikbare neveninformatie (bijv. bombardements- en aanvalldata);
- Ondersteunende technische mogelijkheden (bijv. analoge of digitale interpretatiesystemen);
- Ervaring van het uitvoerende personeel met interpreteren/analyseren.

Daarnaast blijft een luchtfoto een momentopname van een situatie die bijvoorbeeld een week, een maand of een jaar later totaal anders zou kunnen zijn. Het is goed denkbaar dat een bomkrater of een loopgraaf op de ene foto wel, maar op een eerdere of latere luchtfoto niet (meer) zichtbaar is. Tussentijdse herstel- en/of dempwerkzaamheden kunnen een vertekend beeld geven. Bovendien kunnen bijvoorbeeld jaargetijden, schaduwwerking, wolken, puin, begroeiing en water een belemmerend effect hebben op het ontlenen van gegevens aan luchtfotografie. Ter compensatie van dergelijke belemmeringen hanteert ECG luchtopnamen van verschillende data.

2.5.2 UITVOERING LUCHTFOTO INTERPRETATIE

Voor dit onderzoek is een inventarisatie uitgevoerd van beschikbare luchtopnamen in de luchtfotocollecties van Wageningen University (WUR), de Topografische Dienst te Zwolle (TOPO) en The Aerial Reconnaissance Archives te Edinburgh (TARA). Naar aanleiding van deze inventarisatie is een selectie van luchtopnamen gemaakt. De navolgende opnamen (*tabel 4* en *figuur 7* op de volgende pagina) zijn naar de huidige topografie gegeoreferereerd en geïnterpreteerd op indicaties van oorlogshandelingen.

DATUM	SORTIE NR.	SCHAAL	BEELDNUMMERS	BRON
28-09-1940	H-266	1:27.500	418; 419; 420	TARA
24-02-1941	H-681	1:17.200	648; 649	TARA
02-10-1941	T-732	1:16.200	605; 619; 620	TARA
30-11-1942	C-650	1:15.200	2030; 2031; 2032	TARA
22-02-1943	RB-240	1:9.500	1081	TARA
12-03-1943	D-242	1:17.000	3147; 3148; 3149	TARA
17-04-1943	D-431	1:23.000	3120, 4114	WUR
20-06-1943	D-708	1:16.000	4007; 4008	TARA
08-10-1943	E-338	1:10.000	3068; 3069	TARA
23-02-1944	J-400	1:13.000	3088; 3089	TARA
17-03-1944	FG-091-109	1:13.000	3	TARA
25-03-1944	7-AA-884	1:8.000	8027; 8028	TARA
09-05-1944	106W-325	1:12.000	3136; 3137; 3138	TARA
28-05-1944	7-1614	1:14.500	4089; 4090; 4091	TARA
03-08-1944	7-2622	1:28.000	7073	TARA
15-08-1944	7-2967	1:30.000	7002	TARA
16-08-1944	7-2989	1:14.500	4008; 4009; 4010	TARA
16-08-1944	7-2999	1:12.500	3065; 3066; 3067	TARA
16-08-1944	7-3000	1:15.000	4044; 4045	TARA
05-09-1944	106G-2639	1:8.000	4013	TARA
13-09-1944	400-42A	1:17.000	3068; 3069; 3070; 3071; 4068; 4069; 4070; 4071	TARA
05-10-1944	106G-3239	1:10.000	4068	Kadaster
14-10-1944	16-1277	1:9.000	3086; 3087; 3088	TARA
25-12-1944	4-1492	1:7.600	4121; 4122; 4123; 4134; 4135	TARA
26-12-1944	4-1524	1:8.000	3022	WUR
21-02-1945	16-1732	1:12.000	4011; 4012; 4013	TARA
15-03-1945	106G-4833	1:9.000	3069	Kadaster
23-03-1945	4-2109	1:7.600	4131; 4132	TARA
19-04-1945	4-2371	1:14.000	4091; 4092	WUR

10-10-1945	106G-LIB-343	1:15.000	3071; 3072; 4046	TARA
------------	--------------	----------	------------------	------

Tabel 4: Overzicht van gehanteerde opnamen bij de luchtfoto interpretatie.

Figuur 7: Detail van het overzicht van de geraadpleegde luchtopnamen voor het project 'Ontwikkelingsgebied Banningstraat Soesterberg'.

De plaatsing van luchtopnamen uit de Tweede Wereldoorlog op de huidige topografie wordt door enkele factoren negatief beïnvloed. Door veranderde omstandigheden binnen het onderzoeksgebied, afwijkingen in de opnamen veroorzaakt door de kromming van de aarde en de nauwkeurigheid van de gebruikte ondergrond, ontstaan afwijkingen in de georeferentie. Ter compensatie van dergelijke afwijkingen hanteert ECG een buffer (tolerantie) van 10 meter.

De luchtfoto's zijn bestudeerd op indicaties die duiden op aanwezigheid van conventionele explosieven. Tevens is er getracht indicaties uit het literatuur- en archiefonderzoek te bevestigen, alsmede te specificeren/lokaliseren.

Figuur 8: Detail van een luchtopname van 4 september 1940 ter hoogte van het onderzoeksgebied 'Ontwikkelingsgebied Banningstraat Soesterberg'.

Bovenstaande afbeelding (*figuur 8*) toont een overzicht van het onderzoeksgebied op 4 september 1940. Uit de literatuur bleek reeds dat op 12 juni 1940 een schuilloopgraaf werd aangelegd tegenover hotel-restaurant 't Zwaantje. Deze schuilconstructie valt inderdaad waar te nemen. Onderstaande afbeelding (*figuur 9*) toont een duidelijker beeld van het schuilloopgravenstelsel op 25 maart 1944. Hierop is te zien dat het noordelijke deel van de schuilconstructie overdekt is.

Figuur 9: Detail van een luchtopname van 25 maart 1944 ter hoogte van het onderzoeksgebied 'Ontwikkelingsgebied Banningstraat Soesterberg'.

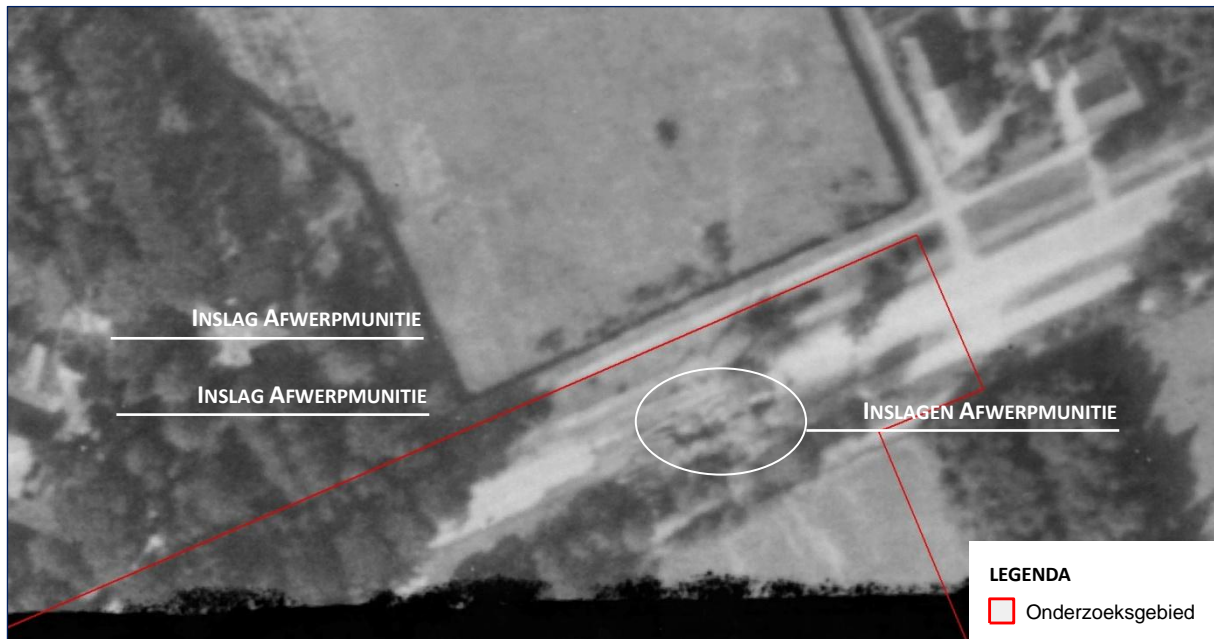

Figuur 10: Detail van een luchtopname van 24 februari 1941 ter hoogte van het onderzoeksgebied 'Ontwikkelingsgebied Banningstraat Soesterberg'.

Bovenstaande afbeelding (*figuur 10*) toont het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied op 24 februari 1941. Te zien is dat onder het voetbalveld het 'Wehrmachtshcim' aan de Kampweg in aanbouw is. De onderstaande foto-opname (*figuur 11*) toont ongeveer hetzelfde gebied op 30 november 1942. Hierop is het complex gereed. De in de literatuur vermelde FLAK-opstellingen, die bij de opening waren opgesteld op de hoeken van het voetbalveld, zijn niet waar te nemen.

Figuur 11: Detail van een luchtopname van 30 november 1942 ter hoogte van het onderzoeksgebied 'Ontwikkelingsgebied Banningstraat Soesterberg'.

Figuur 12: Detail van een luchtopname van 5 september 1944 ter hoogte van het onderzoeksgebied 'Ontwikkelingsgebied Banningstraat Soesterberg'.

Bovenstaande afbeelding (*figuur 12*) toont het uiterste noorden van het onderzoeksgebied ter hoogte van de Amersfoortsestraat op 5 september 1944, 2 dagen na het bombardement van 3 september 1944 op vliegveld Soesterberg, waarbij ook bommen neerkwamen in het dorp Soesterberg. Op de straat zelf is een grote verstoring waar te nemen, die valt toe te schrijven aan de in de literatuur vermelde inslagen van afwerpmunitie op deze locatie. Bij een van de twee treffers werd de gas- en waterleiding getroffen. Verder naar het westen tussen pension 'Nellystein' en villa 'Heidewijck' zijn ook een tweetal inslagen van afwerpmunitie waarneembaar.

De luchtfoto op de volgende pagina (*figuur 13*) toont dezelfde locatie op 25 december. Hierop valt te zien dat de inslagen van afwerpmunitie op de weg zijn hersteld. De inslagkraters tussen 'Heidewijck' en 'Nellystein' zijn nog wel waarneembaar, al zorgt de sterke schaduwwerking op de opname voor een belemmering in de luchtfotoanalyse. Tevens zijn aan weerszijden van de Amersfoortsestraat mangaten waar te nemen. Deze gaten dienden als schuilplek, voor wanneer er bijvoorbeeld luchtgevaar dreigde.

Figuur 13: Detail van een luchtopname van 25 december 1944 ter hoogte van het onderzoeksgebied 'Ontwikkelingsgebied Banningstraat Soesterberg'. Langs de weg zijn mangaten waarneembaar.

Onderstaande afbeelding (*figuur 14*) toont het zuidelijke gedeelte van het onderzoeksgebied op 25 december 1944. Midden op het voetbalveld zijn een tweetal geschutsofstellingen aanwezig, die voor het eerst op luchtopnamen van 13 september 1944 zijn waar te nemen. Rondom deze opstellingen zijn kleine puntjes te zien. Een exacte identificatie valt niet te geven, waarschijnlijk gaat het om militaire objecten met een schuil- of ondersteunende functie (bijv. munitieopslag). Tussen het voetbalveld en het noordelijk gelegen veld zijn ook verstoringen waarneembaar, die vallen toe te schrijven aan schuilmangaten. Deze mangaten zijn tevens aanwezig langs de Kampweg.

Figuur 14: Detail van een luchtopname van 25 december 1944 ter hoogte van het onderzoeksgebied 'Ontwikkelingsgebied Banningstraat Soesterberg'.

2.5.3 RESULTATEN LUCHTFOTO INTERPRETATIE

Op basis van de luchtfoto-interpretatie kan gesteld worden dat er verschillende indicaties voor de aanwezigheid van conventionele explosieven tot (de directe omgeving) van het onderzoeksgebied zijn te herleiden. Het gaat daarbij vooral om indicaties waarvoor in het literatuur- en archiefonderzoek reeds aanwijzingen zijn aangetroffen zoals: het bombardement van 3 september 1944, de schuilconstructie tegenover 't Zwaantje en de mangaten aan de Kampweg en Amersfoortsestraat. Daarnaast zijn middels de luchtfoto-interpretatie geschutsopstellingen en schuilmangaten bij het voetbalveld waargenomen.

2.6 GEMELDE EN GERUIMDE EXPLOSIEVEN

Een bruikbare bron bij het beantwoorden van de vraag of er in (de directe omgeving van) het onderzoeksgebied vanaf de jaren '70 mogelijk al conventionele explosieven zijn aangetroffen, is het meldingsarchief van de Explosieven Opruimingsdienst Defensie in Rijswijk. In dit archief worden de meldingen bewaard van vermoede explosieven uit de omgeving van het onderzoeksgebied, zoals die bij de EOD tot op heden bekend zijn.²⁵

Van de bij de EOD aanwezige meldingen en ruiming van vermoede explosieven zijn de rapportages die betrekking hebben op (de omgeving van) het onderzoeksgebied geselecteerd. In het overzicht op de volgende pagina's (*tabel 5*) treft u samenvattingen van de geselecteerde rapportages aan, zoals die momenteel bij de EOD bekend zijn. Een aandachtspunt bij de locatiewijzingen is dat de opgegeven locaties van het aangetroffen explosief over het algemeen gebaseerd zijn op het dichtstbijzijnde adres. Dit kan betekenen dat het gemelde of geruimde object op een locatie (bijvoorbeeld in akkerland achter het vermelde adres) is gevonden, die naderhand slechts bij benadering kan worden aangegeven.

De rapporten van de Explosieven Opruimingsdienst Defensie tonen aan wat er ter plaatse door de EOD is aangetroffen, bijvoorbeeld: explosieven uit de Tweede Wereldoorlog, IED 's (Improvised Explosive Device; zelfgemaakte explosieven) of helemaal geen conventionele explosieven (schroot, etc.). De bevindingen van de EOD bij de meldingen uit de omgeving van het onderzoeksgebied zijn nader geanalyseerd en eveneens in bijgaand overzicht opgenomen. De beschrijvingen van aangetroffen objecten / explosieven en de locatiebeschrijvingen zijn letterlijk overgenomen uit de EOD-rapporten. Toevoegingen door ECG staan aangegeven tussen vierkante haken.

MELDING NR.	DATUM ²⁶	LOCATIE	AANGETROFFEN
19710067	21-12-1971	Soesterbergsestraat 137	Geen explosieven aangetroffen
19710780	19-04-1971	Zuiderweg	1 x Antipersoneelsmijn Duits Schuh mine nr. 35
19711114	24-05-1971	Schietbaan Soesterberg	1 x schuh mine nr. 35
19711231	08-06-1971	Vlb Soesterberg	1 x mitrailleur .50 (vliegtuig) met 3

²⁵ Om een zo nauwkeurig mogelijk beeld te kunnen schetsen of een gebied bloot heeft gestaan aan een bepaald soort oorlogshandelingen (beschietingen, bombardementen etc.), hanteert ECG een ruimere afbakening rondom het onderzoeksgebied bij het aanvragen van de meldings- en ruimrapporten.

²⁶ Meldingsdatum

MELDING NR.	DATUM ²⁶	LOCATIE	AANGETROFFEN
			scherpe patronen
19712153	07-10-1971	Kamp Soesterberg	2 x betonbommen 50 kg incompleet; 316 x klein kaliber munitie, diversen; 1 x seinpatroon
19712222	15-10-1971	Soesterberg	1 x Fosforrubberbom 50 kg Duits
19712285	25-10-1971	Soesterberg	1 x mortiermijn Duits s35
19712531	23-11-1971	Tankbaan	-
19722018	03-09-1972	Toegangshek TD	Ca. 150 klein kaliber munitie diversen; 4 x brisantgranaten van 2 inch mortier
19730759	10-04-1973	101 TK bat, Oude concentratiekamp te Soesterberg	32 x rookgranaten van 2 inch mortier
19732146	12-09-1973	Dumoulinkazerne	10 x handgranaten 500 x klein kaliber munitie
19732627	05-11-1973	Schijvenloods Soesterberg	1 x betonnen oefenbom 50 kg
19740060	08-01-1974	Montgommeryweg 2	1 x lichtgranaat van 8mm mortier (leeg); 1 x lichtgranaat van 2" mortier (leeg)
19751649	30-06-1975	Brig Kmar	Ca. een halve pond jachtmunitie
19751929	02-08-1975	Brigade Kmar	Melding is vervallen
19752072	18-08-1975	Brigade Kmar	1 x schuh mijn 35 met ontsteker
19752405	21-09-1975	Brig Kmar, Leusderhei bij Para.springbak	1 x oefenmijn antitank MK6
19752781	28-10-1975	Brigade Kmar, assistentie zoekactie wapens	2 x pistoolmitrailleurs 421 gevonden; Ca. 80 x klein kaliber munitie
19753217	23-12-1975	Brigade Kmar	1 x bom SD10 met buis 266; Ca. klein kaliber munitie, diversen
19761419	15-05-1976	Brig Kmar	1 antitank mijn (oefen) MK4
19761427	16-05-1976	springput PARA-terrein	1 Schuh mijn 35 met ontsteker (oefen)
19763431	13-10-1976	Zoekactie	Geen explosieven aangetroffen
19763560	21-10-1976	Brigade Kmar	1 handgranaat oud hollands zonder ontsteker
19763561	21-10-1976	Brigade Kmar	1 kop van de pantser schreck (leeg) 1 40mm granaat Ca. 30 KKM 6 seinpatronen
19763622	26-10-1976	Schietbaan Leusderhei	1 SC bom van 50 kg met EIAZ
19763646	27-10-1976	Schietbaan Leusderhei	1 oefenbom van 250 kg (betonbom) Duits
19772808	20-08-1977	Ligt op 'n fietspad aldaar	1 betonbom 250 kg
19773262	03-10-1977	Wallard Sals?kamp	5 ontstekers D67 A1 1 explosief slagpin m2 1 explosief mijnontsteker 1 [niet leesbaar] veerontsteker m3 zonder slaghoedje 1 [niet leesbaar] springstof Ca. 20 m explosief slagsnoer
19773924	12-12-1977	Kampweg 98	1 loodmantelprojectiel 21 cm zonder ontsteker
19783200	13-11-1978	Amersfoortsestraat 67	1 rookgranaat van 2 inch mortier
19790258	12-03-1979	(?)	Geen rapport aangeleverd
19790384	23-03-1979	Kon. Mar. Brigade Soesterberg	2 brisantgranaten van 155 mm
19790414	26-03-1979	Kon.Mar. Leusderheide	1 drukkruijsmijn MK5 leeg 1 patroon 7,62 mm NATO blank, plastic 1 oefenpantsergranaatpatroon 20 mm 1 oefenbom

MELDING NR.	DATUM ²⁶	LOCATIE	AANGETROFFEN
19790478	29-03-1979	Landgoed Tetrode Soesterberg	Verkenning uitgevoerd
19790826	18-04-1979	Kon.Mar. Brigade	1 Tellerlijn 42 zonder ontsteker leeg
19791800	02-07-1979	Brigade Kon.Mar., Soesterberg	1 antitankmijn M25 1 projectiel lichaam van lichtgranaat 81 mm
19792194	11-08-1979	Leusderhei	1 antitankmijn Tellermine 42 met drukkaps en drukplaat
19793423	26-11-1979	Brigade Kon. Marechaussee, 573 V2plcie(?), Kamp Soesterberg(?)	1 SC bom van 50 kg (duits) met transversale buis 25
19793504	05-12-1979	Brigade Kon.Mar., 573 V2plcie(?), kamp Soesterberg	37 oefenbommen ca. 250 kg zonder rookmarkeerdere
19800265	08-02-1980	573 Vzpl Soesterberg (Zeisterspoor).	6 delen van afwerpbaar brandstoftanks van een vliegtuig (geen explosief)
19800314	13-02-1980	scietbaan Leusderheide	1 oefen antitankmijn nr. 27 zonder ontsteker
19800369	19-02-1980	Leusderhei Coördinant:57807648	Een half blokje TNT 1 meter slagsnoer 1 stuk van SAP van 60lbs 1 exercitiemijn antitank (nederlands) nr. 27 1 oefenbom beton 250 kg (duits)
19800401	21-02-1980	Schijvenloods, Leusderheide	5 oefenbommen beton 250 kg 1 hawkinsmijn exercitie 1 oefenantitankmijn (leeg)
19800681	12-03-1980	Kamp Nieuw Amsterdam	Geen rapport aangeleverd
19800993	08-04-1980	Brigade KMAR Soesterberg	1 Tellermine, leeg
19810220	05-02-1981	Zeisterspoor, Leusderheide	1 bom, scherp 20lbs amerikaans zonder ontsteker
19810252	10-02-1981	kamp Soesterberg	Ca. 35 KKM diversen
19810424	02-03-1981	kamp Soesterberg	1 betonbom 50 kg (duits) incompleet
19810432	03-02-1981	kamp Soesterberg	1 oefenbom beton 50 kg (duits) incompleet
19810440	03-03-1981	soesterberg	3 oefenbommen 50 kg (duits) incompleet
19810611	23-03-1981	Leusderheide, Kon March Soesterberg	1 SD bom, 50 kg met buis (vermoedelijk EIAZ 55)
19811256	28-04-1981	Brigade KMAR Soesterberg	1 band met 73 patronen los 1 doosje inhoud 35 x .32 scherp
19812050	06-07-1981	kamp Soesterberg	1 handgranaat Mills 36 zonder slagpin
19812113	12-07-1981	Banningstraat	1 onbekend voorwerp (geen munitie)
19812196	20-07-1981	573 Vzpl Soesterberg	1 pistool Baretta met patronen/magazijn (verroest)
19812474	15-08-1981	In het bos nabij de vliegbasis	1 mortiergranaat (duits) 5 en met schokbuis [aantal niet te lezen] KKM
19812870	19-09-1981	Nabij kamp van Zeist	1 oefenantitankmijn nr. 27
19813641	27-11-1981	Vliegbasis Soesterberg	1 lichtgranaat van 2 inch mortier
19813791	21-12-1981	Kamp Nieuw Amsterdam (sdportaal)	Geen rapport aangeleverd
19821378	26-04-1982	Leusderheide	Ca. 120 KKM diversen 4 oefenmijnen anti-tank Ca 10 meter exercitieslagsnoer met 3 aangewurgde exercitieslagpijpjes
19821380	26-04-1982	Leusderheide	[3 of 6] antitankmijnen M6

MELDING NR.	DATUM ²⁶	LOCATIE	AANGETROFFEN
			5 mortiermijnen antipersoneels (schuh mine) 40 m slagsnoer 6 mijnen anti-tank oefen (s-mine) 15 mijnen anti-tank nr. 35 oefen 9 mijnen anti-tank nr. 42 oefen 16 mijnen anti-tank nr. 43 oefen 2 koppen van stokmijn antipersoneels oefen 11 antipersoneelspotmijnen oefen 2 mijnen anti-tank (hawkins) 3 mortiermijnen zonder ontsteker (s-mijn 35) 1 mortiermijn met ontsteker (s-mijn 35) 23 oefenschotelmijnen 2 oefenmortiermijnen zonder ontsteker 1 antitankmijn M6 1 antitankmijn 42
19822259	01-07-1982	573 Vzplcie	1 niet geïdentificeerd voorwerp (geen explosief) 1 steekas (schroot)
19823371	11-10-1982	KMAR Soesterberg	1 bom GP 100lbs AN mortier A2 serie
19823910	23-11-1982	Kmar, terrein 630 Intdepot	13 betonbommen 250 kg
19830631	15-03-1983	Brigade	1 raketmotor 3.5 inch raket (leeg) 1 Gasgranaat (traangas) Ca. 1600 KKM diversen
19830965	12-04-1983	Zeisterspoor	2 ontstekingscilinders van de bommenwerpers 1 betonbom 1 elektrische slagpin nr. 2
19831444	18-05-1983	KMAR brigade	1 antipersoneel-oefenmijn S35
19831465	19-05-1983	Apollo 32	1 oefenantitankmijn (duits)
19831501	22-05-1983	Apollo nr.29	1 oefenantitankmijn 35 st leeg
19831594	01-06-1983	Apollo	Geen explosieven aangetroffen
19831899	26-06-1983	vliegbasis Soesterberg	1 brisantgranaat 8 cm mortier met schokbuis
19833059	27-09-1983	MOB complex	1 bom oudhollands van 25 kg
19833206	07-10-1983	Dumoulin Kazerne 101 Tankbat	11 smoke HC nr. 18 13 smoke HC discharges nr 21 1 sein explosief and flash DM54 1 seinpatroon Ca. 50 KKM diversen
19834080	20-12-1983	Zeisterspoor	400 afvuurpatronen
19834113	27-12-1983	Leusderheide	1 oefenantitankmijn
19840123	16-01-1984	Camp Nieuw-Amsterdam	Geen rapport aangeleverd
19840768	23-03-1984	langs Rijksweg A-28	1 bom SD50 met EIAZ c50-28
19841056	11-04-1984	573 Verzplcie Soesterberg	1 scherfbom van 20lbs met neusbuis mo. 873
19842707	15-08-1984	MOB complex	Ca. 2500 KKM diversen
19842708	15-08-1984	KMAR brigade	10 KKM diversen
19842843	28-08-1984	Veldmaarschalk Montgomeryweg 2	1 bom 50kg S-Bc met CW buis nr 15 1 bom oefenbeton (duits) 250 kg
19842938	05-09-1984	Mob. Complex Soesterberg, Kmar	1 restant betonbom van 50 kg (schroot)

MELDING NR.	DATUM ²⁶	LOCATIE	AANGETROFFEN
19843101	18-09-1984	Brigade Kmar	1 engine starter cartridge
19843112	19-09-1984	Mob. Complex	1 neus van bom (duits) leeg 1 restant van betonbom van 50 kg leeg (duits)
19852330	23-07-1985	Viegbasis	7 staven dynamiet 15 stukjes dynamiet (4 staven)
19853678	22-11-1985	Vliegbasis, kamp Soesterberg	11 KKM 1 LAN raket (leeg) 1 artilleriegranaat T.P-T compleet met huls (leeg) van 105 mm 1 artilleriegranaat exercitie TLV van 75 mm
19861103	27-04-1986	Zeisterspoor	1 antitankmijn, nr 25 (oefen, cq exercitie)
19861245	03-05-1986	Soester Hoogt	2 brisantgranaten van 5 cm mortier met lichtgranaat Z38, niet verschoten
19862191	03-07-1986	CAN	Geen rapport aangeleverd
19862977	08-09-1986	Zeisterspoor	1 brisantgranaat 3,7cm met schokbuis
19870537	25-03-1987	Gebouw V2, Zeisterspoor 8	11 blokjes TNT, 250 gr
19870555	26-03-1987	Brigade	Ca. 150 KKM diversen Ca. 5kg vuurwerk
19872206	17-08-1987	Basis	1 ontsteker van handgranaat zonder slagpin
19872269	23-08-1987	Paltzerweg	1 bom GP van 250lbs met staartpistool 28
19873386	11-12-1987	Du Moulinkazerne	1 markeerbrisantgranaat van 14,5 mm sub kaliber 1 oefenbrisantgranaat van 35 mm Zwitserland
19881672	30-05-1988	Amersfoorstraat	1 brisantgranaat van 7,5 cm, oudhollands met schokbuis
19882589	30-08-1988	Kamp van Zeist	1 nokkengranaat 15 cm
19882835	23-09-1988	Kamp Soesterberg	2 lijnraketten 2 restanten lijnraket
19883245	04-11-1988	Vliegbasis	1 250 kg betonbom duits
19883279	08-11-1988	Vliegbasis Soesterberg	1 oefenbetonbom duits 500lbs
19883417	23-11-1988	Gemini, Zeisterspoor	2 schuh-minen m35 1 betonbom
19890678	20-03-1989	Terrein F, ISK, Airbase	12 collectie met diverse munitie artikelen (e.e.a. afkomstig van 35 USAF) 2,5 collectie RDK restanten van 35 USAF
19890946	07-04-1989	U.S. Kamp, geb. 17	2 traangaspotten
19891039	13-04-1989	Vlb. Soesterberg	Geen rapport aangeleverd
19891528	20-05-1989	Soest, Vliegbasis S'berg	Geen rapport aangeleverd
19891725	05-06-1989	OCTD Soesterberg 'Open dag KL'	Geen rapport aangeleverd
19891873	16-06-1989	Soest, Camp 'New Amsterdam'	Geen rapport aangeleverd
19891947	23-06-1989	Mob-Complex Soesterberg	1 stapelbord á 20 stuks 120 mm HEAT-T 1 stapelbord á 20 stuks 120 mm APFSDS-T
19892588	23-08-1989	Brigade KMar	1 lichtgranaatschot van 2 inch mortier (nog gevuld)
19893318	12-10-1989	Kamp Soesterberg	1 50 kg SC-bom 2 brisantgranaten van 2 inch mortier
19900301	13-02-1990	Mob. Complex Soesterberg, geb. R1	1 scherfhandgranaat nr 1 compleet (oudhollands)

MELDING NR.	DATUM ²⁶	LOCATIE	AANGETROFFEN
19903114	13-11-1990	MC. Soesterberg, Min.v.def., Soest	Uitvoering verkennende zoekactie
19910173	27-01-1991	Fietspad Zuiderweg	1 brisantgranaat van 7 veld. Met restant schokbuis
19912111	16-09-1991	Kamp Soesterberg	1 rookgranaat van 2 inch mortier
19920248	04-02-1992	Vliegbasis Soesterberg	Toezicht gehouden en controle uitgevoerd bij vernietiging munitie
19921057	07-05-1992	Vlasakkers	1 brisantbom SD 10 kg met neusbuis Z66
19921532	06-06-1992	VLB Soesterberg	Toezicht gehouden en controle uitgevoerd op het vernietigen van explosieven
19922563	16-11-1992	Amersfoortseweg 89, Soesterberg	1 20lbs fragmentatiebom met [veerbuis?] nr. 873 (diafragma)
19930032	08-01-1993	Vliegbasis Soesterberg	Geen rapport aangeleverd
19930067	15-01-1993	Brig. KMar, Soesterberg	1 handgranaat mk2 compleet
19930146	27-01-1993	Mun. dep CNA	Verscheidene explosieve vliegtuigcomponenten
19930371	04-03-1993	Brigade KMar	1 20lbs bom met neusbuis nr. 873, niet gewapend
19931282	03-06-1993	DuMoulinkazerne	Geen explosieven aangetroffen
19931680	29-07-1993	VL.B.	Assistentie verleend bij het vernietigen van explosieven
19941371	26-06-1994	Vliegbasis, Soesterberg	1 60mm brisant-mortiergranaat US (leeg)
19941820	29-08-1994	Vlasakkers	Geen rapport aangeleverd
19942022	28-09-1994	Mobcomplex, Soesterberg	Geen explosieven aangetroffen
19942176	14-10-1994	KMar Bureau	Ca. 350 KKM diversen 1 oefenbrisantgranaat van 40mm 2 rookhandgranaten m18 compleet 1 oefenanti-tankbrisantgranaat van 3,5 inch verschoten
19951200	02-06-1995	Dolderseweg 107, Den Dolder	Ca 750 KKM diversen
19960004	02-01-1996	Olivierkazerne (KMar)	1 rookpot nr1c1 m/fuze nr 19c2/17
19960879	29-04-1996	Kamp Soesterberg	1 brisantbom 25 kg met neusbuis
19961188	04-06-1996	Kamp Zeisterspoort	26 vermoedelijke oefenbommen ZC 250 A zonder ontsteker
19961606	31-07-1996	Soesterbos	1 handgranaatscherf Mills 36 compleet
19962063	03-10-1996	Vliegbasis Soesterberg	Verkenning uitgevoerd
19962562	18-12-1996	Kazerne	Ca 1200 KKM 12 smoke discharger nr. 21 2 antitankbrisantgranaatraket M222 C2 (dragon) 4 antitankbrisantgranaatraket m136
19970410	10-03-1997	Brigade Soesterberg	1 simulator explosion and flash DM 54
19970571	26-03-1997	Off Casino vlg.basis	presentatie
19970722	09-04-1997	Vlgbasis Soesterberg	Diverse restanten RPG-22, waaronder restanten buis, springstof
19970800	16-04-1997	Mercury 201	1 oefenbrisantgranaat van 2 inch mortier (verschoten)
19971384	20-06-1997	Kamp Soesterberg	Geen rapport aangeleverd
19971424	25-06-1997	Brig. KMar	1 lanceerkoker van guided missile and launcher, surface attack m222c2 1 lanceerkoker van launcher and cartridge 84 mm: HEAT, m136 1 lanceerkoker van

MELDING NR.	DATUM ²⁶	LOCATIE	AANGETROFFEN
			antitankbrisantgranaatraket van 64 mm 1 deksel van oefenantitankmijn VTMRP-6 1 oefenantitankmijn VTMA-4
19972438	17-11-1997	Brigade KMAR	Ca. 200 KKM diversen 5 sim explosieven & flash DN 54
19981575	01-08-1998	Brigade	Ca 150 KKM diversen
19981986	05-10-1998	leusdenheide t.o.v. de oude boskamp	1 staartstuk van lichtgranaat van 81 mm mortier 1 restant raketmotor van raket 3,5 inch zonder vinnen en contactring
19982166	05-11-1998	Kamp van zeist	1 bom ZC250A zonder ampullen
19990529	07-04-1999	brigade	1 rookhandgranaat HR 22 C1 met ontsteker DM29 200 KKM
19991143	23-06-1999	Leusderheide	1 scherfbrisantgranaat lichaam van nr. 1, zonder slagpin
19991492	19-08-1999	Kampweg Ingang sterrenberg	1 vermoedelijke fosforgranaat
19991530	25-08-1999	Leusderheide, 2 lokaties	1 exercitiegranaat van 2 inch mortier 1 restant met staartstuk van 81 mm mortier licht
19991576	02-09-1999	milieu eiland Firma Tammer	1 oefenbrisantgranaat van 15 cm hw l15 zonder lading, zonder ontsteker, oudhollands
19991621	08-09-1999	Du moulinkaz.	1 vernielingslading 1 kg, exercitie
19991853	06-10-1999	milieu eiland firma Tammer	Geen rapport aangeleverd
20001318	07-07-2000	Oude boskamp	1 brisantgranaat van 8cm mortier met schokbuis WGR2 38
20002278	28-11-2000	Heli detachement	Verzameling munitie bestemd voor modellenzaal of oefenset/bommenhuis
20021463	16-09-2002	stemmerdingweg	1 pantsergranaat 6 PDR, niet verschoten, restant LSP (leeg)
20030163	03-02-2003	Soldaat Ketting Olivierkazerne	Aantal hulzen bedoeld voor educatie
20030166	03-02-2003	MCW Geb 1	Aantal hulzen bedoeld voor educatie
20030609	11-04-2003	Leusderheide, oefenterrein	1 oefenpatroon .50 (plastic), verschoten 1 oefenmortiergranaat van 2 inch MK1
20040512	15-04-2004	Generaal Spoorstraat 7	1 schroot (geen explosief)
20041265	30-08-2004	Mob complex Soesterberg	2 rookhandgranaten DM35
20041391	23-09-2004	Vliegbasis Soesterberg	Geen explosief aangetroffen
20050764	30-05-2005	Zeisterspoor, MOB complex op kamp Soesterberg.	1 vliegtuigbom SD50 (duits) zonder ontsteker
20050927	27-06-2005	TD museum	Diverse museummunitie artikelen gecontroleerd op de aanwezigheid van niet gesprongen explosieven
20051277	12-09-2005	brigade kmar	1 antitankbrisantgranaatpatroon voor 40 mm granaatwerper HEDP
20051555	25-10-2005	MC soesterberg	Archiefonderzoek op diverse data
20060631	27-04-2006	vliegbasis thv shelter 613 (± 20 mtr van openbare weg) te Soesterberg.	1 schroot (geen munitie)
20061041	28-06-2006	Toegangsweg naar kamp Soesterberg, linkerzijde, nabij pinautomaat BOS-pomp.	1 scherfbom 20lbs MK2 met pistool nr. 44, niet gewapend
20061906	04-12-2006	Kamp Soesterberg gebouw V37	1 aanvalshandgranaat ei nr. 3 1 replica scherfhandgranaat MK[niet

MELDING NR.	DATUM ²⁶	LOCATIE	AANGETROFFEN
			leesbaar] 1 replica Duitse steelhandgranaat nr. 24 1 pantsergranaat van 105 mm losse machet 1 pantsergranaat van 25 mm losse manchet Ca. 75 KKM diversen
20070842	20-05-2007	Stemerding 29	1 schroot (geen explosief)
20071346	06-09-2007	Zeisterspoor 19	1 scherfhandgranaat nr. 1c1, zonder ontsteker
20080263	28-02-2008	Zeisterspoor 10 Soesterberg	Ca. 200 KKM 4 seinpatronen van 27 mm 1 hulsbodem 40 mm 1 restant rookgranaat van 2 inch leeg Ca. 2kg scherven en diversen restanten leeg
20091766	21-11-2009	Oude Tempellaan	Ca. 120 KKM diversen Ca. 25 kruit 4 slaghoedjes penvuur/patronen penvuur 1 verpakingskokersamenstel t.b.v. 84 mm TLV munitie
20100346	18-03-2010	Voormalig Vliegbasis Soesterberg	Geen rapport aangeleverd
20100360	19-03-2010	Nieuw EODD complex	Geen rapport aangeleverd
20100369	22-03-2010	Richellenweg	Geen rapport aangeleverd
20100841	07-06-2010	Kampweg 46	Geen rapport aangeleverd
20101539	22-10-2010	vliegbasis soesterberg	Geen rapport aangeleverd
20101588	01-11-2010	Soesterhoogt	Geen rapport aangeleverd

Tabel 5: Meldingen en ruiming van mogelijke conventionele explosieven in (de omgeving van) het onderzoeksgebied.

De vermelde locaties uit de EOD-meldingen zijn aangegeven in GIS, waarbij gebruik is gemaakt van google earth en maps. Er heeft geen controle plaatsgevonden of de hieraan ontleende adresgegevens corresponderen met de mogelijk in de loop van de jaren veranderde huisnummers of perceelindeling. Zoals uit voorgaande tabel blijkt, hebben veel ruiming betrekking op de vliegbasis, het militaire complex ten zuiden van het onderzoeksgebied en de Marechausseekazerne op de Veldmaarschalk Montgomeryweg 2 te Soesterberg. Het Marechausseecomplex werd veelvuldig gebruikt als melding- en depositoadres waar de (gemelde) CE opgehaald kon worden. De exacte vindlocatie kan echter niet meer worden achterhaald aan de hand van de geraadpleegde meldingen. Geen van de ruiming uit *tabel 5* zijn feitelijk tot het onderzoeksgebied te herleiden.

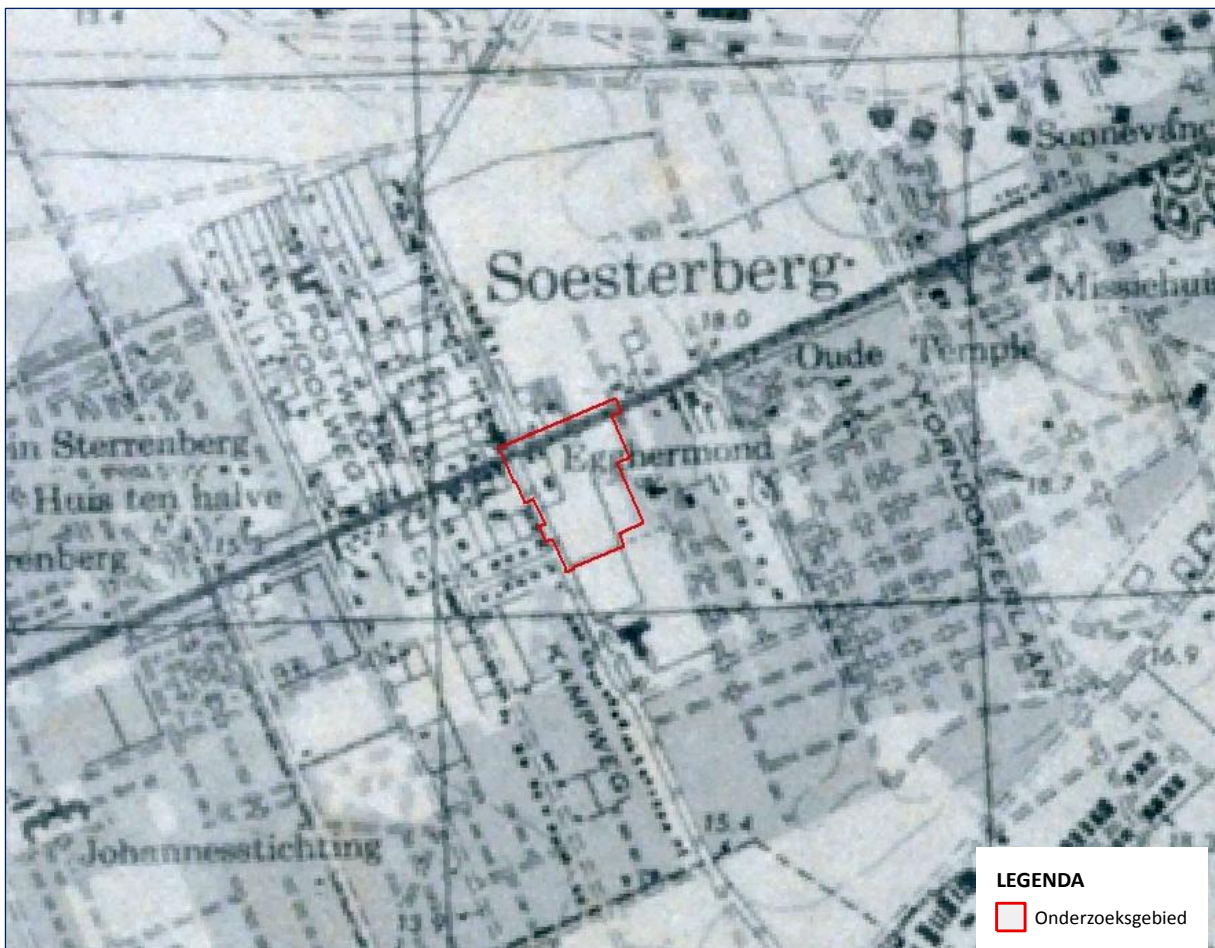
2.6.1 SEMI-STATISCH ARCHIEF DEFENSIE

In het SSA te Rijswijk is het *Archief van de Mijn-Munitie Opruimingsdienst (M.M.O.D.), 1945-1947* geraadpleegd, de voorloper van de EOD. Een overzicht van de geraadpleegde archiefstukken is opgenomen in *Bijlage 1*. Er zijn geen gegevens aangetroffen die betrekking hebben op het onderzoeksgebied.

2.7 MIJNENVELDREGISTER

Gedurende de oorlog zijn door de strijdende partijen mijnevelden ingericht. Deze velden werden voor verschillende doeleinden aangelegd: bescherming, verdediging, het stoppen of desorganiseren van de vijandelijke opmars. Daarnaast werden zogenaamde “schijnmijnenvelden” aangelegd. Een dergelijk veld bevatte geen explosieven en had ten doel de vijandelijke opmars te vertragen. Het soort (antitank- of antipersoneelmijnen) en aantal gelegde mijnen binnen een mijneveld was afhankelijk van de functie van het veld.

Na de oorlog zijn de mijnevelden in Nederland (voor zover bekend) in kaart gebracht in zogenaamde “mijnenboeken”. Deze mijnenkaarten zijn in het bezit van de EOD. ECG heeft bij de EOD navraag gedaan of er voor de onderzoeksgebieden mijnevelden zijn gedocumenteerd. Uit de door de EOD aangeleverde gegevens blijkt dat er geen geregistreerde mijnevelden hebben gelegen nabij het onderzoeksgebied (Zie *figuur 15*).

Figuur 15: De door de EOD aangeleverde gegevens omtrent mijnevelden in de buurt van het onderzoeksgebied.

2.8 ANALYSE INDICATIES UIT INDICATIE ONDERZOEK

Conform paragraaf 6.5.2 van het WSCS-OCE wordt hieronder per achterhaalde indicatie getracht aan de hand van tenminste twee onafhankelijk en verifieerbare bronnen tot de conclusie VERDACHT of ONVERDACHT te komen. Hierbij dienen twee kanttekeningen te worden gemaakt. De eerste kanttekening luidt dat indicaties uit het boek 'Bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de periode 10 mei 1940 – 5 mei 1945' door het ontbreken van een bronverwijzing, niet als een losstaande bron worden beschouwd, maar slechts als referentiekader worden gebruikt. Door het gebrek aan bronvermelding kunnen feiten uit deze bron niet op hun afkomst en waarheid worden gecontroleerd. Daarnaast hanteert ECG met betrekking tot indicaties welke zijn achterhaald op basis van luchtfoto interpretatie het uitgangspunt dat deze in veel gevallen voldoende feitelijk zijn om zonder verificatie van een tweede bron als uitgangspunt tot een conclusie te komen.

Met inachtneming van het bovenstaande zijn de navolgende achterhaalde indicaties voldoende feitelijk onderbouwd en tevens voldoende herleidbaar naar een locatie om tot een conclusie te komen:

- Op 12 juni 1940 wordt er een schuilloopgraaf aangelegd tegenover restaurant 't Zwaantje op de hoek van de Rademakersstraat – Kampweg (§2.3, §2.5.2).
- Langs de Kampweg en Amersfoortsestraat zijn mangaten gegraven (§2.3, §2.5.2).
- Op 3 september 1944 heeft er een geallieerd bombardement plaatsgevonden op het vliegveld Soesterberg. Door een uit koers geraakt vliegtuig werden diverse bommen dwars over het dorp Soesterberg afgeworpen. Uit de luchtfotoanalyse blijkt dat er ook bommen zijn ingeslagen in en nabij het onderzoeksgebied (§2.3, §2.4.1, §2.4.4, §2.5.2).
- Op luchtfoto-opnamen vanaf 13 september 1944 is waar te nemen dat er geschutopstellingen waren ingegegraven op het voetbalveld ten zuiden van het onderzoeksgebied. (§2.5.2).

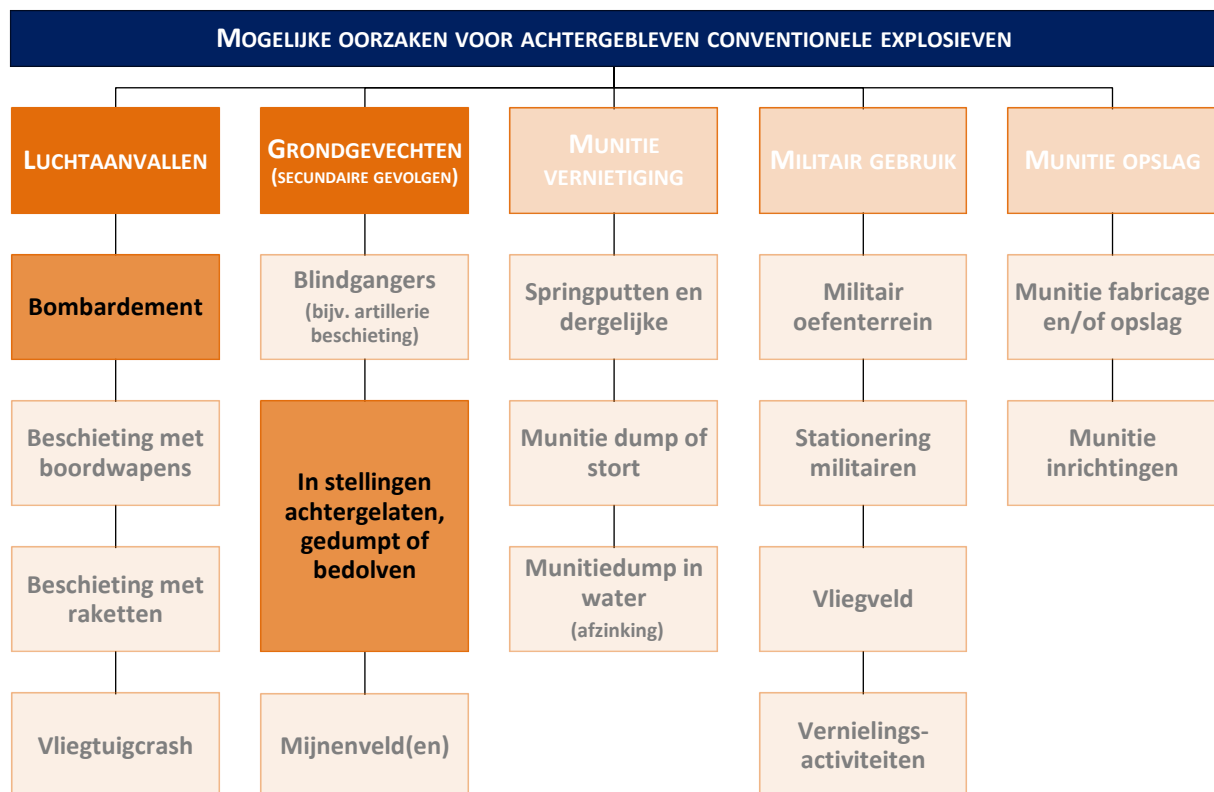
De volgende indicaties kunnen onvoldoende feitelijk worden onderbouwd, vallen buiten het onderzoeksgebied of kunnen niet naar een exacte locatie worden herleid en zullen derhalve in het vervolg van deze bureaustudie niet worden meegenomen:

- De crashlocatie van de op 30 september 1941 neergestorte Duitse 'Dornier 217' kan op basis van het geraadpleegde bronnenmateriaal niet exact worden bepaald en wordt mede op basis van de aanname dat de wrakstukken, gezien de directe nabijheid van het vliegveld, hoogstwaarschijnlijk reeds in de oorlog zijn geruimd, niet meegenomen in het vervolg van het onderzoek.
- Uit het literatuuronderzoek bleek dat in de hoeken van het voetbalveld aan de Kampweg FLAK was opgesteld bij de opening van het *Wehrmachtshcim* op 21 november 1941. Op basis van het geraadpleegde bronnenmateriaal kan dit niet worden geverifieerd. Op luchtopnamen zijn de opstellingen niet waarneembaar. Aangezien er wordt vermeld dat de stellingen specifiek voor de opening werden opgeworpen, zijn deze waarschijnlijk niet met een permanent karakter aangelegd. Gezien het ontbreken van aanvullende gegevens en de aard van de indicatie, wordt deze niet meegenomen in het vervolg van het onderzoek.
- Uit het literatuuronderzoek bleek dat er op 21 januari 1942 2 brandbommen op het terrein van 'Egghermonde' waren neergekomen. Er is geen specifieke locatie opgegeven, hoewel er wel is

vermeld dat de bommen nabij het politiebureau waren gevallen. Dit bureau kan worden gelokaliseerd ten oosten van villa 'Egghermonde' en valt buiten het onderzoeksgebied. De indicatie wordt derhalve niet meegenomen in het vervolg van het onderzoek.

- Uit het literatuuronderzoek bleek dat er op 20 april 1945 luchtmijnen werden ingegraven bij het fietspad op het kruispunt van de Rademakersstraat – Kampweg – Banningstraat - Amersfoortsestraatweg. Deze springladingen werden reeds op 6 mei 1945 door Duitse Sprengkommando's geruimd. Gezien de locatie en aard van de indicatie en het feit dat Canadese troepen na de bevrijding in Soesterberg waren gevestigd (en onder meer opgeworpen versperringen hebben opgeruimd) valt aan te nemen dat alle explosieven zijn geruimd. Deze indicatie wordt derhalve niet meegenomen in het vervolg van het onderzoek.

Het bovenstaande resulteert in het navolgende schematische overzicht van mogelijke oorzaken voor de aanwezigheid van conventionele explosieven binnen het onderzoeksgebied:

3 HET CONTRA-INDICATIE ONDERZOEK

De volgende stap in deze bureaustudie wordt gevormd door het achterhalen van gebeurtenissen die een aanwijzing vormen dat een (mogelijk verdacht) gebied of een deel hiervan (in zowel horizontale als verticale zin) als onverdacht kan worden aangemerkt. Voor dit onderdeel van de bureaustudie is op basis van naoorlogs fotomateriaal globaal de naoorlogse ontwikkelingen binnen en nabij het onderzoeksgebied in beeld gebracht, een bezoek gebracht aan de onderzoekslocatie en aanvullend onderzoek gedaan. Naar aanleiding van de hierbij achterhaalde gegevens kan bepaald worden of er contra-indicaties voor de aanwezigheid van conventionele explosieven bestaan.

3.1 BEELDVERGELIJKING

Middels een vergelijking van recente satellietbeelden met luchtopnamen uit de Tweede Wereldoorlog en naoorlogse luchtopnamen, is getracht te bepalen waar de bodem is geroerd. Bij de beeldvergelijking zijn de luchtopnamen van 25 december 1944 als uitgangspunt genomen omdat deze foto's het gehele onderzoeksgebied afdekken en bovendien van een goede kwaliteit zijn. Onderstaande tabel (*tabel 6*) toont een overzicht van de naoorlogs gehanteerde luchtopnamen.

JAAR:	SCHAAL:	FOTONUMMERS:	BRON:
1960	-	32-VII-98-1960	Kadaster
1977	-	32-607-1977	Kadaster

Tabel 6: Overzicht van gehanteerde naoorlogse luchtopnamen.

In de onderstaande passage volgt een (niet uitputtend) overzicht van de veranderingen welke in de naoorlogse periode hebben plaatsgevonden en op basis van beeldvergelijking kunnen worden vastgesteld.

De beeldvergelijking op de volgende pagina (*figuur 16*) toont diverse naoorlogse veranderingen. Op de opname van 1960 valt te zien dat op de plaats van pension 'Nellystein' de Marechausseekazerne is verrezen. Daarnaast is een tweede voetbalveld aangelegd. Op de plaats van het schuilloopgravenstelsel is het Odijkplein verwezenlijkt. De luchtopname van 1977 toont dat het grootste deel van de bebouwing op de hoek van de Kampweg – (huidige) Banningstraat is verdwenen. Enkel het hoekpand staat er nog. Daarnaast is er een nieuwe wijk ten westen van de Kampweg aangelegd. Hierbij zijn een aantal nieuwe straten aangesloten op de Kampweg. De huidige situatie toont dat alle bebouwing op de hoek van de Kampweg en de Banningstraat is verdwenen en heeft plaatsgemaakt voor een monument. Tevens is er een terrein van asfalt aangelegd ten oosten van het monument, het huidige 'evenemententerrein'. Het Odijkplein is veranderd. Ook hier is een monument verwezenlijkt. De voetbalvelden zijn inmiddels verdwenen. Tot slot zijn de Kampweg en Banningstraat vernieuwd, waarbij de Kampweg ditmaal recht aansluit op de viersprong bij het monument.

Figuur 16: Beeldvergelijking van luchtopnamen van december 1944, 1960, 1977 en huidige satellietbeelden. Het onderzoeksgebied is in het rood omlijnd.

3.2 LOCATIEBEZOEK

Om een goed beeld te vormen van het onderzoeksgebied, heeft ECG in maart 2014 een bezoek aan het onderzoeksgebied gebracht. Hieronder volgt een collage van enkele opnamen van het projectgebied die zijn vervaardigd bij het locatiebezoek (figuur 17). Naar aanleiding van dit bezoek kan er worden vastgesteld dat de Kampweg en Banningstraat naorlogs zijn vernieuwd. Tevens zijn de wegen (en het fietspad aan de Banningstraat) voorzien van straatverlichting, waarbij kan worden aangenomen dat hiervoor grondroerende werkzaamheden hebben plaatsgevonden

Figuur 17: Enkele opnamen van het onderzoeksgebied.

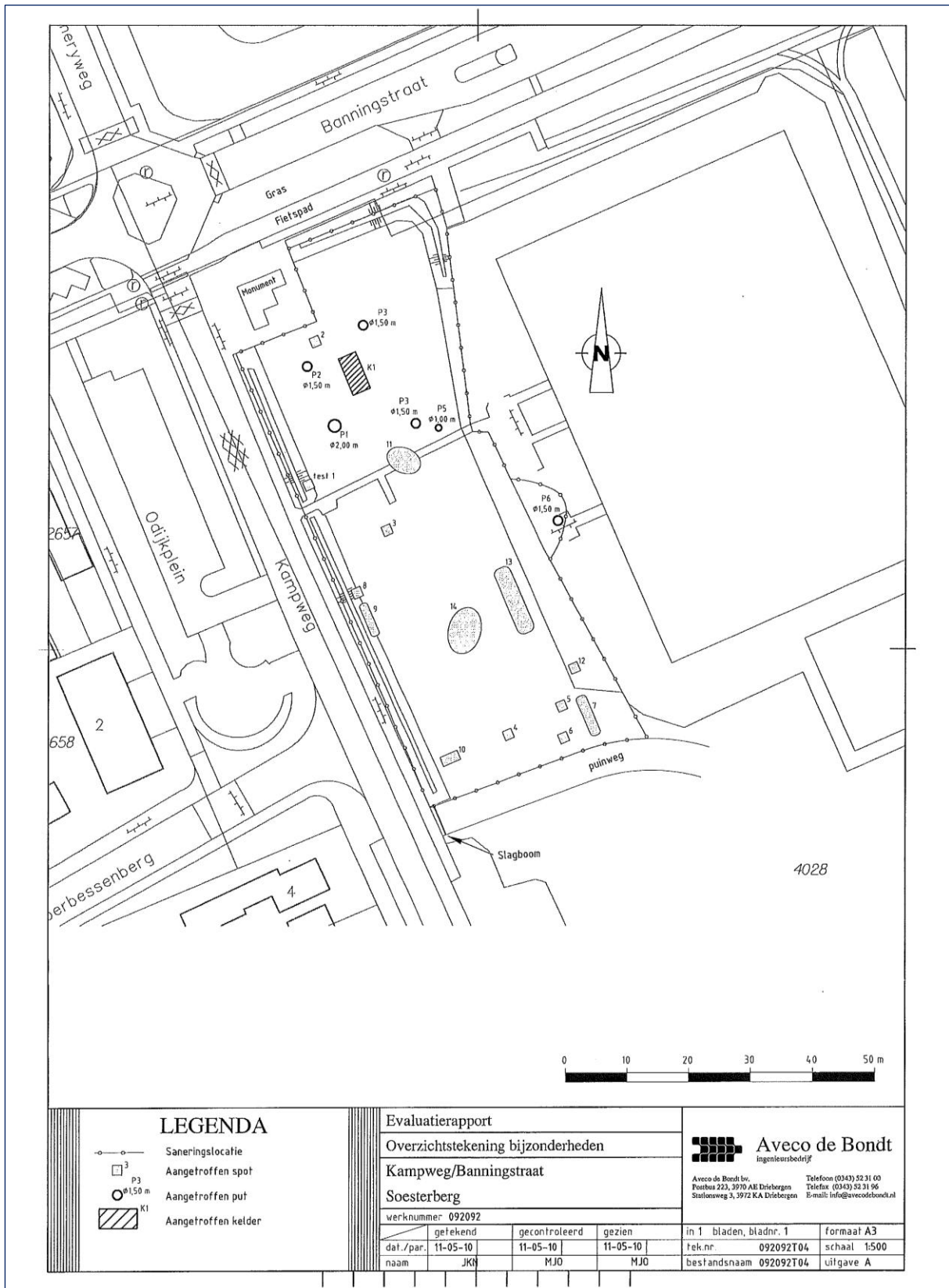
3.3 AANVULLEND ONDERZOEK

In *paragraaf 3.1* is reeds gebleken dat er diverse naoorlogse veranderingen hebben plaatsgevonden binnen en nabij het onderzoeksgebied. Naast de beeldvergelijking en het locatiebezoek, is er aan de hand van overige gegevens aanvullend onderzoek uitgevoerd omtrent naoorlogse werkzaamheden. Zo zijn er gegevens aangeleverd omtrent bodemsanering binnen het onderzoeksgebied en is er gebruik gemaakt van fotomateriaal van de website www.oudsoesterberg.nl, waarop een verzameling van foto's en ansichten van Soesterberg door de jaren heen is te vinden. De aangetroffen contra-indicaties zijn in de volgende deelparagrafen uitgewerkt.

3.3.1 BODEMSANERING HOEK KAMPWEG-BANNINGSTRAAT

Van 25 november 2009 tot 17 maart 2010 is er een bodemsanering uitgevoerd door Aveco de Bondt ingenieursbedrijf in een gebied op de hoek van de Kampweg-Banningstraat. Aanvullende gegevens omtrent de sanering zijn aangeleverd door de opdrachtgever. De bovengrond van het gesaneerde terrein is variërend van ca. 0,5 meter tot ca. 1,0 meter diepte ontgraven en uitgezeefd. Tijdens de sanering zijn enkele afwijkingen op het saneringplan aangetroffen. De bijbehorende tekening bij de in deze paragraaf genoemde afwijkingen en de grens van het saneringsplan is in *figuur 18* op de volgende pagina weergegeven. Bij de uitvoering van de sanering zijn er twaalf kleine immobiele verontreinigingen aangetroffen, met sterke bijmengingen van verbrandingsresten en matige puinbijmenging (spot 1 t/m 12). Vanwege het dieper aantreffen van bodemvreemd materiaal bij de asbest- en zware metalen sanering is ter plaatse van spot 13 en 14 dieper ontgraven. Tevens zijn er 6 putten aangetroffen, welke zijn verwijderd en afgevoerd als 'schoon puin'. De putten gekenmerkt met P2 en P6 waren van beton. De overige vier putten betroffen bakstenen putten. Tot slot is er een betonnen kelder aangetroffen welke volgestort was met puin en gebroken beton.²⁷

²⁷ Door de opdrachtgever aangeleverde gegevens omtrent de bodemsanering hoek Kampweg-Banningstraat te Soesterberg, uitgevoerd Aveco de Bondt ingenieursbedrijf.

Figuur 18: De door de opdrachtgever aangeleverde gegevens omtrent de in 2009 uitgevoerde bodemsanering bij het gebied aan de Kampweg en Banningstraat.

3.3.2 AANVULLENDE GEGEVENS WEBSITE OUD-SOESTERBERG

Op de website www.oudsoesterberg.nl zijn diverse foto's aangetroffen die duiden op naoorlogse werkzaamheden. De afbeeldingen zijn op de navolgende pagina's weergegeven. Deze afbeeldingen zijn allen afkomstig van de voornoemde website.²⁸

Allereerst is er een afbeelding aangetroffen van het monument op de hoek van de Kampweg en de Banningstraat in 1998 (*figuur 19*). Ten tijde van de opname was het monument in aanbouw. Hierop valt waar te nemen dat de locatie van het monument naoorlogs tot een zekere diepte is ontgraven. De exact bereikte diepte kan niet worden vastgesteld aan de hand van de geraadpleegde gegevens.

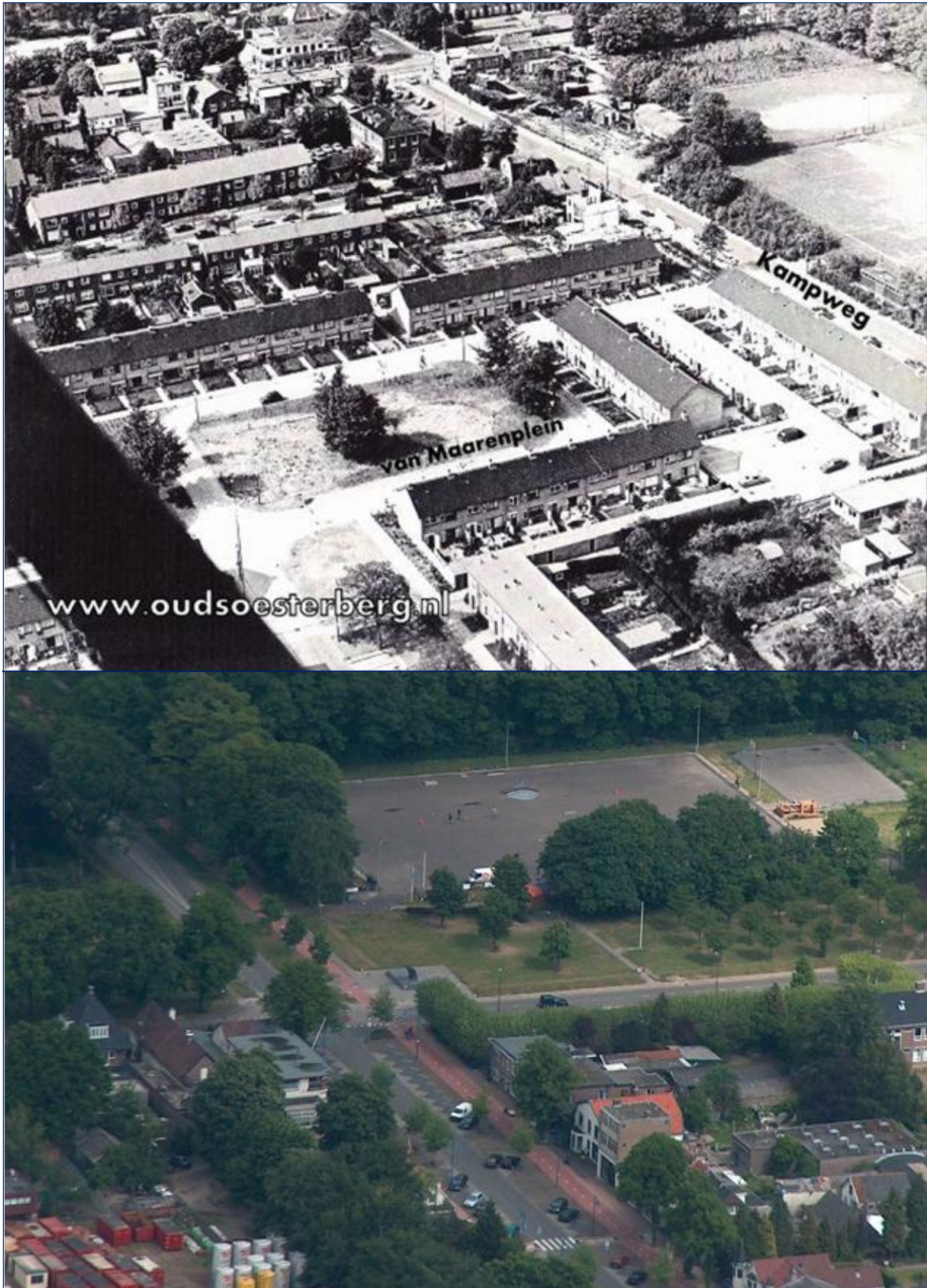
Vervolgens is een vergelijking weergegeven van een tweetal luchtopnamen die oblique zijn vervaardigd (*figuur 20*). Hoewel de jaartallen van de opnamen niet bekend zijn, valt op de opnamen goed de naoorlogs verwijderde bebouwing op de hoek van de Kampweg-Banningstraat te zien. Op deze plek is het monument verrezen. Daarnaast brengt de recente luchtopname het evenemententerrein goed in beeld. De bosschage tussen de Kampweg en het evenemententerrein is inmiddels verwijderd. Ook het achter het evenemententerrein gelegen basketbalveld heeft inmiddels een andere invulling gekregen.

Tot slot zijn er opnamen aangetroffen van het gesaneerde gebied aan de Kampweg van 2009 (*figuur 21*). De foto's zijn genomen ten tijde van de bodemsanering.

Figuur 19: Het monument op de hoek van de Kampweg-Banningstraat in aanbouw in 1998.

²⁸ www.oudsoesterberg.nl (Geraadpleegd: 01-04-2014).

Figuur 20: Vergelijking van een tweetal luchtopnamen, aangetroffen op de site van Oud-Soesterberg, ter hoogte van het onderzoeksgebied.

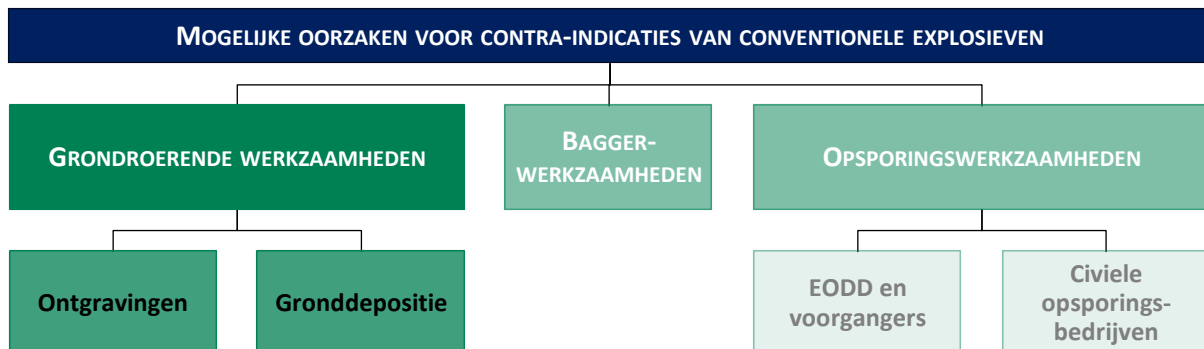
Figuur 21: Het gebied aan de Kampweg en Banningstraat ten tijde van de uitvoering van de bodemsanering in 2009.

3.4 SAMENVATTING CONTRA-INDICATIES

Op basis van een locatiebezoek, een vergelijking van luchtopnamen uit de Tweede Wereldoorlog met recente satellietopnamen en aanvullend onderzoek kan worden vastgesteld dat er in (de directe omgeving van) het onderzoeksgebied werkzaamheden hebben plaatsgevonden waarbij de bodem is geroerd. Er kan gesteld worden dat:

- de bebouwing op de hoek van de Kampweg-Banningstraat verwijderd is (§3.1, §3.3.2).
- op de hoek van de Kampweg-Banningstraat een monument is vervaardigd, waarvoor grondroerende werkzaamheden zijn uitgevoerd (§3.1, §3.3.2).
- het Odijkplein naoorlogs is aangelegd op de plaats waar het schuilloopgravenstelsel heeft gelegen (§3.1).
- er een geasfalteerd evenemententerrein is aangelegd tussen villa 'Egghermonde' en de Kampweg (§3.1, §3.2, §3.3.2).
- de Kampweg en Banningstraat naoorlogs vernieuwd zijn en voorzien van straatverlichting (§3.1, §3.2, §3.3.2).
- er een bodemsanering heeft plaatsgevonden bij het gebied op de hoek van de Banningstraat-Kampweg. Hierbij hebben er ontgravingen plaatsgevonden van ca. 0,5 meter tot ca. 1,0 meter (§3.3.1, §3.3.2).

De achterhaalde contra-indicaties zijn opgenomen in de CE bodembelastingkaart (zie *bijlage 2*) en kunnen als volgt schematisch worden weergegeven:

4 AFBAKENING VERDACHT GEBIED

4.1 INLEIDING

Op basis van bronstudie is feitelijk vast komen te staan dat er indicaties voor de mogelijke aanwezigheid van conventionele explosieven tot de directe omgeving van het onderzoeksgebied zijn te herleiden. Tevens zijn er binnen en in de omgeving van het onderzoeksgebied contra-indicaties achterhaald waardoor het mogelijke risico op het aantreffen van conventionele explosieven wordt verminderd.

4.2 EVALUATIE AFWEGING CONTRA-INDICATIES

Uitgaande van de navolgende horizontale en verticale afbakening van verdachte gebieden, vindt er een afweging plaats omtrent de aangetroffen gegevens betreffende contra-indicaties. Uitgangspunt in dezen is dat er bodemingrepen hebben plaatsgevonden ten behoeve van de naoorlogse werkzaamheden. Derhalve is het, conform het gestelde in het WSCS-OCE, aannemelijk te veronderstellen dat de geroerde grond als onverdacht kan worden aangemerkt.

4.3 HORIZONTALE AFBAKENING VERDACHT GEBIED

Het verdachte gebied zal, indien mogelijk, horizontaal worden afgebakend aan de hand van bijlage 3 van het WSCS-OCE.²⁹ Van de richtlijnen uit de afbakeningstabel mag gemotiveerd worden afgeweken. De indicaties uit *paragraaf 2.9* dienen als uitgangspunt bij de horizontale afbakening van verdacht gebied. Vanuit veiligheids- en risicoperspectief worden de indicaties (waar mogelijk) voorzien van zogenaamde risicobuffers (inclusief tolerantie van 10 meter zoals omschreven in *paragraaf 2.5.2*). De hierna gehanteerde omschrijving van de indicaties zijn afkomstig uit bijlage 3 van het WSCS-OCE.

- Geschutopstelling (statisch of mobiel)
Middels luchtfoto-interpretatie is gebleken dat er nabij het onderzoeksgebied geschutopstellingen hebben gestaan. In het WSCS-OCE is met betrekking tot deze indicatie het volgende uitgangspunt opgenomen:

Locatie van geschut, niet zijnde onderdeel van een verdedigingswerk. Het verdachte gebied beslaat 25 meter rondom het hart van de geschutopstelling, maar niet verder dan een eventueel aangrenzende watergang.

ECG hanteert voor deze indicatie een afbakening van 25 meter rond de locatie van de waargenomen geschutopstelling en een tolerantie van 10 meter voor de afwijkende georeferentie. De totale afbakening zal derhalve 35 meter bedragen. Vooruitlopend op de

²⁹ De "algemene omschrijving" en "uitgangspunten voor afbakening verdacht gebied" in deze bijlage worden gebruikt om te beoordelen of bepaalde oorlogshandelingen een indicatie vormen voor de aanwezigheid van conventionele explosieven (VERDACHT of ONVERDACHT) en voor de horizontale afbakening van het verdachte gebied. Hiervan mag alleen gemotiveerd worden afgeweken.

uitvoering van de horizontale afbakening, vallen de geschutsofstellingen inclusief risicobuffer buiten het onderzoeksgebied en vormen derhalve geen verdacht gebied in het huidige onderzoek.

- Schuilloopgraaf

Middels literatuurgegevens en luchtfoto-interpretatie is gebleken dat er in het onderzoeksgebied schuilloopgraven zijn aangelegd. In het WSCS-OCE is met betrekking tot deze indicatie het volgende uitgangspunt opgenomen:

Loopgraaf voor burgerbevolking om in te schuilen. Het uitgangspunt voor afbakening van deze indicatie is onverdacht.

De indicaties hoeven derhalve niet afgebakend te worden.

- Mangat

Middels literatuurgegevens en luchtfoto-interpretatie is vast komen te staan dat in en nabij het onderzoeksgebied mangaten zijn aangelegd. In het WSCS-OCE is met betrekking tot deze indicatie het volgende uitgangspunt opgenomen:

Gat in grond met schuilfunctie, niet in gebruik genomen als schuttersput. Het uitgangspunt voor afbakening van deze indicatie is onverdacht.

De indicaties hoeven derhalve niet afgebakend te worden.

- Afwerpmunitie

Middels literatuur- en archiefgegevens en luchtfoto-interpretatie is vast komen te staan dat in en nabij het onderzoeksgebied er zich inslagkraters bevinden. Met betrekking tot de indicatie van afwerpmunitie worden er in het WSCS-OCE verschillende afbakeningsmethodes gehanteerd. De kraters zijn afkomstig van een zogenaamd 'Tapijtbombardement'. In het WSCS-OCE is met betrekking tot deze indicatie het volgende uitgangspunt opgenomen:

Tapijtbombardement. Gebied dat getroffen is door een bombardement met middelzware en/of zware bommenwerpers met als doel om schade aan te richten over een groot gebied. Uitgangspunt voor afbakening van deze indicatie is verdacht. Op basis van een analyse van het inslagenpatroon³⁰ wordt de maximale afstand tussen twee opeenvolgende inslagen binnen een inslagenpatroon bepaald. Het verdachte gebied wordt afgebakend door deze afstand te projecteren op de buitenste inslagen van het inslagenpatroon. Dat is exclusief de eventuele horizontale verplaatsing van de buitenste blindganger binnen het inslagenpatroon.

De aangetroffen kraters in en nabij het onderzoeksgebied maken deel uit van een potentieel inslagenpatroon, dat eerder ook betrekking had op het in 2013 door ECG uitgevoerde vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van conventionele explosieven bij de N237.³¹

³⁰ Verzameling van de locaties van inslagen van één bepaald toestel of één bepaald bombardement.

³¹ Explosive Clearance Group [ECG], *Een Historisch Vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van Conventionele Explosieven in het onderzoeksgebied: "N237 Soesterberg"* (Wijchen, februari 2013).

Hierbij werd gemotiveerd afgeweken van de voorgenoemde afbakeningsmethode. In de bureaustudie van 2013 is de navolgende beredeneerde afbakeningsmethode uitgevoerd. Huidige opmerkingen zijn tussen vierkante haken geplaatst:

“Een serie bominslagen verloopt schuin over het onderzoeksgebied. Een deel van het waargenomen inslagenpatroon is hoogstwaarschijnlijk toe te kennen aan één toestel. De beschrijving van het inslagenpatroon afkomstig uit de literatuur van het patroon in *tabel 2* [Er wordt hier verwezen naar de beschrijving van D. Top³²]: “De eerste bom landt in het zandgat van Tammer” wordt hierbij niet als uitgangspunt genomen omdat deze duidelijk niet in één lijn liggen.

ECG heeft een aantal denkbeeldige lijnen geëxtrapoleerd over de zichtbare inslagen waarvan aangenomen wordt dat deze afkomstig zijn van het bombardement van 3 september 1944 en mogelijk afkomstig zijn van één toestel. De afstand van een drietal kraters die zijwaarts van een mogelijk inslagenpatroonlijn liggen, zijn genomen als meetpunt voor het vaststellen van een maximale zijwaartse afwijking/spreidingspatroon. Deze methode betreft geen wetenschappelijk onderbouwde methode of een methode die uitsluit dat zich blindgangers buiten de verdachte gebieden kunnen bevinden (deze kans is alleen uit te sluiten middels veldonderzoek), maar is gebaseerd op aannemelijkheid/verwachtingsplausibiliteit. Zogenaamde *gross errors* worden hierbij buiten beschouwing gelaten.³³

De dichtstbijzijnde, in afstand tot het onderzoeksgebied, waargenomen inslag [in *figuur 22* aangegeven met A] is mogelijk toe te kennen aan twee verschillende inslagpatronen/lijnen.³⁴ Gezien de denkbeeldige lijn die over de inslagkraters te extrapoleren zijn, lijkt het aannemelijk om te veronderstellen dat een mogelijke zijwaartse afwijking aan de hand van deze krater in de patroonlijn zich strekt tot 70 meter. Bij de risicobuffer die op basis van het voorgaande aan weerszijde van de lijn ontstaat, is een tolerantie van 10 meter genomen in verband met de georeferentie en is een buffer van 10 meter opgenomen in verband met de eventuele ondergrondse horizontale verplaatsing (...)”³⁵

³² Top, *Soesterberg en omgeving in de oorlogstijd*, 200.

³³ *Gross Errors*: ECG: grote afwijkingen in relatie tot het patroon en/of doel.

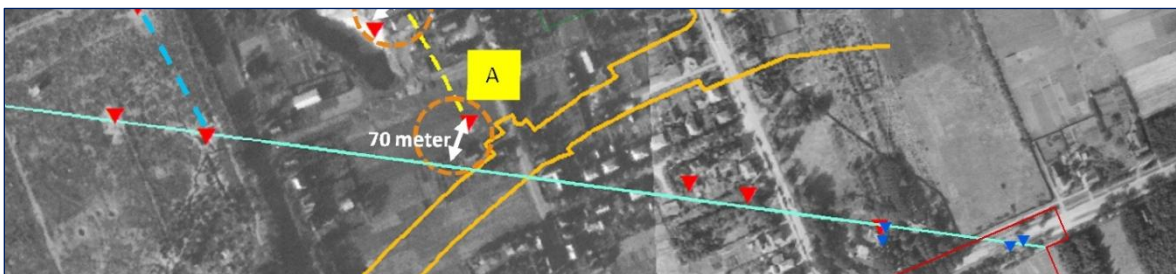
³⁴ Uitsluitel over het inslagenpatroon afkomstig van één toestel is misschien te achterhalen aan de hand van *Strike* foto's welke (mogelijk) tijdens het bombardement zijn genomen. Aanvullend onderzoek in *The National Archives* te Londen zou hierover uitsluitel kunnen geven.

³⁵ ECG, “*N237 Soesterberg*”, 56-57.

Figuur 22: De potentiële inslagpatroonlijnen met de locaties met de omcirkelde locaties van de gehanteerde maatvoering van de potentiële zijwaartse afwijking/spreiding. De voor de maatvoering gehanteerde inslag (directe omgeving van het onderzoeksgebied) is aangeduid met de letter A. Deze is mogelijk toe te kennen aan een tweetal inslagpatroonlijnen.³⁶ [De oranje lijn bedraagt het onderzoeksgebied van de toentertijd uitgevoerde bureaustudie]

De groene inslagpatroonlijn uit *figuur 22* is doorgetrokken en weergegeven in *figuur 23*. Hierbij valt op dat de aangetroffen kraters van afwerpmunitie in het huidige onderzoek (aangegeven met blauwe driehoek) in het verlengde van de groene lijn liggen. Het valt derhalve aan te nemen dat de aangetroffen kraters behoren bij deze beredeneerde potentiële inslagpatroonlijn. De berekening van een zijwaartse afwijking van maximaal 70 meter is ook van toepassing op de kraters in en nabij het huidige onderzoeksgebied die in het verlengde van de eerder beredeneerde inslagpatroonlijn liggen.

Figuur 23: De potentiële inslagpatroonlijn uit *figuur 22* is doorgetrokken tot het huidige onderzoeksgebied (rood omkaderd), waaruit blijkt dat de aangetroffen indicaties van afwerpmunitie (met blauwe driehoeken aangegeven) in het verlengde van deze lijn valt.

³⁶ Afbeelding afkomstig uit: ECG, "N237 Soesterberg", 57.

Na een evaluatie van de beredeneerde en gehanteerde afbakingsmethode in het onderzoek naar mogelijk aan te treffen explosieven bij de 'N237 te Soesterberg' zoals aangehaald op pagina 50, heeft ECG dezelfde afbakingsmethode toegepast in het huidige onderzoek. Derhalve wordt de potentiële en doorgetrokken inslagenpatroonlijn zoals weergegeven in *figuur 23* aan beide zijden voorzien van een risicobuffer van 70 meter plus 10 meter ondergrondse verplaatsing en een tolerantie van 10 meter voor de afwijkende georeferentie.

De gebieden die naar aanleiding van de horizontale afbakening als VERDACHT op het aantreffen van conventionele explosieven vanaf de niet-'naoorlogs geroerde' bodem dienen te worden gekwalificeerd, zijn opgenomen in de CE bodembelastingkaart (zie *Bijlage 2*).

4.4 MOGELIJK AAN TE TREFFEN CONVENTIONELE EXPLOSIEVEN

Op basis van de resultaten uit de bronnenstudie kan worden aangenomen dat de volgende typen en kalibers conventionele explosieven of restanten hiervan mogelijk aangetroffen kunnen worden in het onderzoeksgebied.

AFKOMST	CATEGORIE	TYPE	KALIBER	VERSCHEIJNINGSVORM	HOEVEELHEID
Geallieerd	Afwerpmunitie	TI	250lbs	Afgeworpen	Niet feitelijk vast te stellen.
Geallieerd	Afwerpmunitie	Brisant	Van 500lbs tot 1000lbs	Afgeworpen	Niet feitelijk vast te stellen.

Tabel 8: Mogelijk aan te treffen conventionele explosieven binnen het onderzoeksgebied.

4.5 VERTICALE AFBAKENING

Om de te verwachten diepte van de vermoede afwerpmunitie vast te kunnen stellen, dient gezien te worden van welke verschijningsvorm er wordt uitgegaan. Bij het bepalen van de verticale afbakening dient verder rekening gehouden te worden met de bodemweerstand, de verwachte snelheid en hoek waarmee het explosief in de bodem indringt, gewicht, vorm en diameter van de conventionele explosieven. Voor het berekenen van de penetratiediepte van afwerpmunitie wordt gebruik gemaakt van een rekenmethode waarin tenminste rekening gehouden wordt met de volgende parameters: de afwerphoogte, de afwerpsnelheid, het gewicht van de bom, de diameter van de bom en de weerstand van de bodem.

TYPE BOM (INDICATIEF):	AFWERPHOOGTE:	AFWERP-SNELHEID:	GEWICHT VAN DE BOM (INDICATIEF):	DIAMETER VAN DE BOM (INDICATIEF):	HUIDIGE WEERSTAND VAN DE BODEM:
250lbs TI	Niet exact bekend	Onbekend	Ca. 99,7 kg	∅ Ca. 30,4cm	Onbekend
500lbs	Niet exact bekend	Onbekend	Ca. 226,7kg	∅ Ca. 33cm	Onbekend
1000lbs	Niet exact bekend	Onbekend	Ca. 453,5kg	∅ Ca. 41-45cm	Onbekend

Tabel 8: Dataparameters voor penetratie berekening afwerpmunitie.

Aangezien de gegevens voor het merendeel van de benodigde parameters ontbreken en/of niet achterhaalbaar zijn, is het niet mogelijk om een op feiten gebaseerde rekenmethode voor de penetratiediepte voor afwerpmunitie toe te passen. Voor het vaststellen van de maximale indringingsdiepte van de grotere kalibers afwerpmunitie is het gangbaar om middels sonderingen de zogenaamde 10MPa laag vast te stellen. De gedachte hierachter is de door de EODD toegepaste stelregel dat afwerpmunitie niet verder kan doordringen dan tot een diepte waarbij de weerstand over minimaal een meter groter is dan 10MPa.

Om de plaatselijke diepte van de 10MPa laag vast te kunnen stellen, heeft ECG bij DINOloket bekende sonderingen in (de directe omgeving van) het onderzoeksgebied geraadpleegd. Voor het onderzoeksgebied zijn geen sonderingen aanwezig zodat de diepte van de 10MPa laag niet bekend is bij ECG en er geen uitspraak kan worden gedaan over de maximaal aan te treffen diepte van afwerpmunitie binnen het onderzoeksgebied (zie: *Leemten in kennis*).

5 LEEMTEN IN KENNIS

- Van eventuele meldingen of ruimingen van (vermoede) explosieven in of direct grenzend aan het onderzoeksgebied zijn over de periode 1940-1944 en 1948-1970 geen gegevens meer bekend bij de EOD of het SSA.
- Van eventuele meldingen en ruimingen van (vermoede) explosieven in of direct grenzend aan het onderzoeksgebied uitgevoerd in de periode 2011-2014 zijn de gegevens nog niet gearhiveerd en derhalve niet raadpleegbaar.
- Niet alle aangevraagde meldingrapportages van de EOD konden worden aangeleverd.
- Het is aan de hand van de geraadpleegde luchtfoto's en andere bronnen niet exact vast te stellen welke typen/soort afwerpmunitie voor de waargenomen bomkraters hebben gezorgd.
- Het is aan de hand van het geraadpleegde bronnenmateriaal niet exact vast te stellen welk type en hoeveelheid afwerpmunitie is afgeworpen door de uit koers geraakte bommenwerpers op 3 september 1944 in het dorp Soesterberg.
- Er zijn geen exacte gegevens bekend met betrekking tot naoorlogse werkzaamheden binnen het onderzoeksgebied en tot welke diepten er naoorlogse werkzaamheden/grondroeringen hebben plaatsgevonden.
- Aangezien de gegevens voor het merendeel van de benodigde parameters ontbreken en/of niet achterhaalbaar zijn, is het niet mogelijk om een op feiten gebaseerde rekenmethode voor de penetratiediepte voor afwerpmunitie toe te passen.
- Er zijn bij het DINOloket geen sonderinggegevens met betrekking tot het onderzoeksgebied beschikbaar.

6 CONCLUSIE EN ADVIES

Het doel van deze studie is het verkrijgen van een, door middel van het verzamelen en verwerken van relevant historisch feitenmateriaal, gefundeerd antwoord op de volgende drie kernvragen:

1. Is het onderzoeksgebied of een deel hiervan betrokken geweest bij oorlogshandelingen (indicaties) en is er daardoor sprake van een verhoogd risico op het aantreffen van conventionele explosieven oftewel van VERDACHT gebied?

Op basis van literatuur- en archiefonderzoek en luchtfoto-interpretatie zijn er binnen en nabij het onderzoeksgebied indicaties achterhaald voor de aanwezigheid van conventionele explosieven. Deze indicaties bestaan uit: Geschutsofstellingen, schuilloopgraven, mangaten en inslagen van afwerpmunitie. Uit de horizontale afbakening blijkt dat alleen de inslagen van afwerpmunitie (inclusief risicobuffer) binnen het onderzoeksgebied vallen. Delen van het onderzoeksgebied zijn derhalve VERDACHT op het aantreffen van afgeworpen conventionele explosieven.

2. Zijn er gebeurtenissen (contra-indicaties) die een aanwijzing vormen dat een (mogelijk verdacht) gebied als ONVERDACHT kan worden aangemerkt?

Op basis van locatiebezoek, beeldvergelijking en aanvullend onderzoek is voldoende feitelijk vastgesteld dat er in de naoorlogse periode werkzaamheden binnen en nabij het onderzoeksgebied hebben plaatsgevonden waarbij bodemingrepen zijn gepleegd. Deze werkzaamheden betreffen onder andere de verwijdering van bebouwing op de hoek van de Kampweg-Banningstraat, het verwezenlijken van een monument op deze plaats, de aanleg van het Odijkplein, de vernieuwing van de Kampweg en de Banningstraat met daarbij aangelegde straatverlichting en de bodemsanering van het gebied op de hoek van de Kampweg-Banningstraat. Voor wat betreft de in de naoorlogse periode geroerde bodemlagen geldt dat deze gebieden als ONVERDACHT kunnen worden aangemerkt.

3. Indien er sprake is van VERDACHT gebied wat is dan de (sub)soort, hoeveelheid en verschijningsvorm van de vermoede conventionele explosieven?

Binnen het als VERDACHT op afgeworpen munitie aangemerkte gebieden kan afgeworpen Geallieerde afwerpmunitie worden aangetroffen, van 250lbs tot 1000lbs. Over de hoeveelheden kan op basis van de beschikbare gegevens geen uitspraak worden gedaan.

Naar aanleiding van de antwoorden op de drie deelvragen kan geconcludeerd worden dat het onderzoeksgebied gedeeltelijk VERDACHT is op het aantreffen van afgeworpen conventionele explosieven. Deze gebieden zijn in de 'CE Bodembelastingkaart' aangegeven (zie *Bijlage 2*).

Daarnaast zijn er gegevens aangetroffen waaruit blijkt dat er binnen het als VERDACHT aangemerkte gebied er delen naoorlogs geroerd zijn. Het gaat hier om verwijderde bebouwing, een aangelegd evenemententerrein, vernieuwing van de Banningstraat met fietspad inclusief aangelegde

straatverlichting en gesaneerd gebied. Er kan dus gesproken worden van contra-indicaties op het vastgestelde risico. Derhalve kunnen delen van het in de “CE Bodembelastingkaart” weergegeven verdachte gebied als ONVERDACHT worden aangemerkt tot op de naoorlogs geroerde bodemlagen.

Omdat de specifieke geplande werkzaamheden niet bekend zijn bij ECG, adviseert ECG u, om voorafgaande aan bodemroerende werkzaamheden binnen de in de “CE Bodembelastingkaart” als VERDACHT aangemerkte gebieden contact op te nemen met een WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf. Aan de hand van de voorgenomen werkzaamheden dient in overleg met een gecertificeerd opsporingsbureau bepaald te worden of, en zo ja welke, maatregelen genomen dienen te worden met betrekking tot een veilige omgang met explosieven.

Voor de gebieden waarvoor geen feitelijk achterhaalbaar risico is achterhaald, adviseert ECG u om de geplande werkzaamheden op reguliere wijze uit te voeren. Hoewel er ter plaatse geen feiten zijn achterhaald die de kans op het aantreffen van explosieven onderbouwen, adviseert ECG u wel om het uitvoerend personeel voorafgaand aan bodemroerende werkzaamheden in de te bewerken gebieden altijd te instrueren om bij het onverhoopt aantreffen van munitieverdachte objecten de volgende acties te ondernemen:

- Het explosief niet beroeren;
- De werkzaamheden ter plaatse onmiddellijk staken;
- Omstanders uit de omgeving van het explosief houden;
- De plaatselijke politie van de vondst op de hoogte stellen;

7 OVERZICHT VAN GEHANTEERDE BRONNEN

Archieven

- Explosieven Opruimingsdienst van het ministerie van Defensie te Rijswijk en Soesterberg
- Gemeentearchief Soest
- Luchtfotoarchief Topografische Dienst te Zwolle
- Nationaal Archief te Den Haag
- National Archives te London (UK)
- Semi-Statistisch Archief Defensie te Rijswijk
- Special Collections Wageningen University te Wageningen
- The Aerial Reconnaissance Archives te Edinburgh (UK)
- Utrechts Archief te Utrecht

Literatuur

- Amersfoort, H. en P. Kamphuis (red.), *Mei 1940. De strijd op Nederlands grondgebied* (Den Haag 2005).
- Buck, P. de e.a., *Zoeken en schrijven. Handleiding bij het maken van een historisch werkstuk* (Rijswijk 1992).
- Eversteijn, T., *Bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de periode 10 mei 1940 – 5 mei 1945* (niet gepubliceerd).
- Gerth, H. e.a., *Soest in oorlogstijd, 1940-1945* (Soest 1995).
- Grimm, P., E. van Loo en R. de Winter (red.), *Vliegvelden in oorlogstijd. Nederlandse vliegvelden tijdens bezetting en bevrijding 1940-1945* (Amsterdam 2009).
- Lensink, B. en D. Top, *Soesterberg "ons dorp"* (Alphen aan den Rijn 1990).
- Lensink, B. en D. Top, *Soesterberg "ons dorp" 2* (Alphen aan den Rijn 2005).
- Merwe-Wouters, G. van de, *Soest onder vuur. 1939 tot en met 1945* (Muiderberg 2001).
- Sectie Krijgsgeschiedenis van den Generalen Staf, *Beknopt overzicht van de krijgsverrichtingen der Koninklijke Landmacht 10-19 mei 1940* (Leiden 1947).
- Studiegroep Luchtoorlog 1939-1945, *Verliesregister 1939-1945. Alle militaire vliegtuigverliezen in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog* (Den Haag 2008).
- Top, D., *Soesterberg vliegveld 1939-1945. Oorlogsgeweld in en boven 't hart van Nederland* (Alphen aan den Rijn 1994).
- Top, D., *Soesterberg en omgeving in de oorlogstijd* (Alphen aan den Rijn 1995).
- Woensel, J. van, *Vrij van explosieven. De geschiedenis van het EOCL en zijn voorgangers, 1944-2004* (Meppel 2004).
- Zwanenburg, G.J., *En nooit was het stil...: kroniek van een luchtoorlog, deel 1* (Den Haag 1990).
- Zwanenburg, G.J., *En nooit was het stil...: kroniek van een luchtoorlog, deel 2* (Den Haag 1993).

Overige documenten

- Explosive Clearance Group, *Vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van conventionele explosieven in het onderzoeksgebied "Apollo Noord" te Soesterberg* (Wijchen, oktober 2011).
- Explosive Clearance Group, *Een Historisch Vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van Conventionele Explosieven in het onderzoeksgebied: "N237 Soesterberg"* (Wijchen, februari 2013).

- Werkveldspecifiek Certificatieschema voor het Systeemcertificaat Opsporen Conventionele Explosieven (WSCS-OCE: 2012, versie 1), *Staatscourant 2012 nr. 4230* (Den Haag 2012) 106-144.

Internet

- <http://dotkadata.nl>
- <http://www.delpher.nl>
- <http://www.explosievenopruiming.nl>
- <http://maps.google.nl>
- <http://maps.bing.com>
- <http://www.oudsoesterberg.nl/>
- <http://soest.geotalk.nl/>
- <http://watwaswaar.nl>

8 BIJLAGEN

BIJLAGE 1: GERAADPLEEGDE ARCHIEVEN

Gemeentearchief Soest

0911 GEMEENTEBESTUUR SOEST, 1929-1975	
962	Stukken betreffende het herstel van oorlogsschade aan panden te Soesterberg, 1946-1947.
1208	Schetsontwerp voor een schuilkelder op het terrein van het gasbedrijf, met bijbehorende stukken, januari 1940.
1741	Stukken betreffende herstel van oorlogsschade aan 76 woningen en 2 winkelwoningen in Soesterberg van woningstichting Ons Belang te Amersfoort, 1944-1957.
1834	Stukken betreffende herstel van oorlogsschade van woningen van woningbouwvereniging Sint Joseph, 1941-1949.
1946	Opgave van schade aan dijken, wegen en dergelijke ten gevolge van geallieerde gevechtshandelingen, 1946.
2122	Stukken betreffende vergoeding van materiële schade bij het blussen van brand, 1929, 1934, 1941, 1943, 1951.
2125	1929, 1933-1934, 1936, 1938, 1942-1950, 1953, 1976. Bevat stukken betreffende brandweer en Luchtbeschermingsdienst aan het eind van en kort na de Tweede Wereldoorlog. Bevat plattegrond uit 1953 en wegenkaart met aanrijtijden uit 1976.
2156	Stukken betreffende rampenbestrijding, 1934-1935, 1946-1948, 1954-1957, 1960.
2158	Stukken betreffende bescherming tegen de gevolgen van luchtaanvallen, 1928, 1931, 1936-1938, 1941-1944.
2159	Stukken betreffende de Luchtbeschermingsdienst, waaronder Luchtbeschermingsplan, 1929, 1933-1940, 1942, 1945.
2277	Stukken betreffende opslag, vervoer en verwijdering van gevaarlijke stoffen in specifieke gevallen, 1965-1982. Betreft ondermeer explosieven uit de Tweede Wereldoorlog.
2649	Stukken betreffende een molestverzekering en het indienen van claims als gevolg van een bombardement op 3 september 1944 en van oorlogsgeweld- en bezettingsschade, 1940-1948.
2650	Stukken betreffende opgaven aan het Ministerie van Financiën van oorlogs- en bezettingsschade aan eigendommen als bedoeld in het Besluit Bijdragen Wederopbouw Publiekrechtelijke Lichamen, en het ontvangen van vergoedingen, 1941-1956.
2686	Briefwisseling met het Hoofd van het Bureau Wederopbouw Boerderijen waarin de burgemeester opgave doet van de voorlopige taxatie van schade aan gebouwen op land- en tuinbouwbedrijven in de gemeente, 1940.
2687	Stukken betreffende het doen van opgaven van schade aan onroerende goederen in de gemeente Soest, ontstaan als gevolg van oorlogsgeweld, aan diverse instanties, 1940-1947.
2688	Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, 1940-1960. An-Be, 1940-1956.
2689	Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, 1940-1960. Bi-E, 1941-1957.
2690	Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, 1940-1960. F-Ka, 1941-1960.
2691	Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, 1940-1960. Ke-Kr, 1940-1960.
2692	Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en

	correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, 1940-1960. L, 1940-1956.
2693	Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, 1940-1960. M-PL, 1941-1956.
2694	Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, 1940-1960. Postdwarsweg - Postweg 43, 1940-1954.
2695	Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, 1940-1960. Postweg 37-39, 1940-1956.
2696	Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, 1940-1960. Postweg 44-Pij, 1940-1956.
2697	Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, 1940-1960. R, 1941-1957.
2698	Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, 1940-1960. Sch-So, 1940-1959.
2699	Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, 1940-1960. Sp-Vel, 1941-1956.
2700	Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, 1940-1960. Ver-Z, 1941-1957.
2701	Stukken betreffende het houden van toezicht op de voltooiing van herstel en herbouw van door oorlogsgeweld beschadigde panden, en melding daarvan aan de Algemeen Gemachtigde voor den Wederopbouw, 1941-1950.
2702	Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed aan de Amersfoortsestraat, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, 1941-1960. 1-19, 1941-1955.
2703	Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed aan de Amersfoortsestraat, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, 1941-1960. 20-69, 1941-1960.
2704	Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed aan de Amersfoortsestraat, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, 1941-1960. 70-73, 1941-1959.
2705	Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed aan de Amersfoortsestraat, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, 1941-1960. 74-79, 1941-1956.
2706	Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed aan de Amersfoortsestraat, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, 1941-1960. 80-90a, 1941-1956.
2707	Taxatie- en schaderapporten van oorlogsschade aan gebouwd onroerend goed aan de Amersfoortsestraat, en correspondentie betreffende aanvraag, toekenning en uitbetaling van Rijksvoorschotten, 1941-1960. 91-142, 1941-1957.
2815	Weekverslagen van de burgemeester aan de Militair Commissaris van Oost-Utrecht, 1945 juni - augustus.
2899	Opgaven van schade, en verzoek om vergoeding van schade geleden door Soester arbeiders tijdens hun werk in een werkplaats van de Duitse Wehrmacht te Amersfoort (Bernhard kazerne), ontstaan als gevolg van een neerstortend vliegtuig, 1941.
2903	Stukken betreffende het verlenen van steun aan arbeiders uit Soest die tijdens tewerkstelling in Duitsland bij bombardementen have en goed hebben verloren, en declaratie van de gemaakte

	kosten, 1943-1944.
2906	Stukken betreffende het doorzenden van schadeclaims wegens schade veroorzaakt door geallieerde militairen ter afhandeling aan het Ministerie van Oorlog, 1945-1951.
3310	Correspondentie van de Vakcommandant van Vak I over organisatie en werkwijze van de Luchtbeschermingsdienst, en over materieel en oefeningen, 1938-1942.
3626	Circulaires waarin wordt bevolen spijkers, glas en explosieven van de wegen te verwijderen met dreiging van represailles, 1942-1945.
5667	Besluit van het Hoofd van het Bureau Financiering Wederopbouw Publiekrechtelijke Lichamen tot het toekennen van een schadevergoeding wegens gebruik door Nederlandse en Canadese troepen van een gemeenteterrein aan de Beaufortlaan te Soestduinen, met bijlagen, 1947-1948.
5701	Stukken betreffende het opruimen van ruïnes in het gemeentebos aan de Veldm. Montgomeryweg (het zgn. Burgemeestersvak) achtergelaten door de Duitse Weermacht (Tweede Wereldoorlog), 1946-1949.

0912 GEMEENTEPOLITIE SOEST, 1920-1993

43	Processen-verbaal van aangetroffen explosieve stoffen, met bijbehorende stukken, 1972, 1973, 1981.
45	Stukken betreffende het onschadelijk maken van bommen en munitie uit WO II, 1970, 1971, 1973.

Utrechts Archief

1136 MILITAIR GEZAG PROVINCIE UTRECHT 1945-1946 (1948)

Archief van de Provinciale Militaire Commissaris in Utrecht

207	Correspondentie over het melden van de ligplaatsen van landmijnen en andere onontpofte projectielen, 1945.
-----	--

Nationaal Archief te Den Haag

2.04.53.15 MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN: INSPECTIE BESCHERMING BEVOLKING TEGEN LUCHTAANVALLEN, 1937-1946

74	Utrecht
----	---------

The National Archives te Londen

AIR 14 – AIR MINISTRY: BOMBER COMMAND: REGISTERED FILES

AIR 14/3367	Day Bomb raid sheets Vol. VIII
-------------	--------------------------------

Semi-Statisch Archief Defensie

Z.N. ARCHIEF VAN DE MIJN- MUNITIE OPRUIMINGSDIENST (M.M.O.D.), 1945-1947

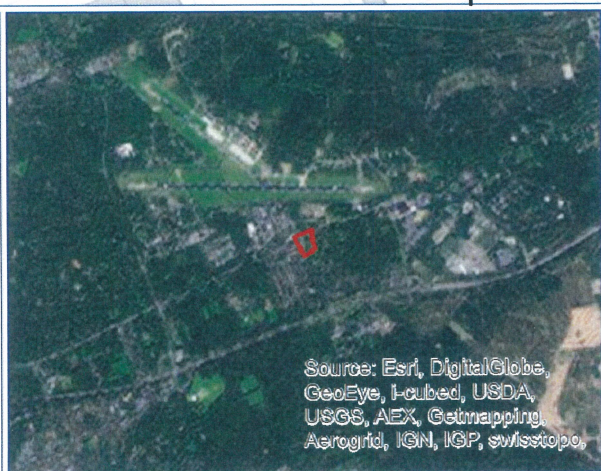
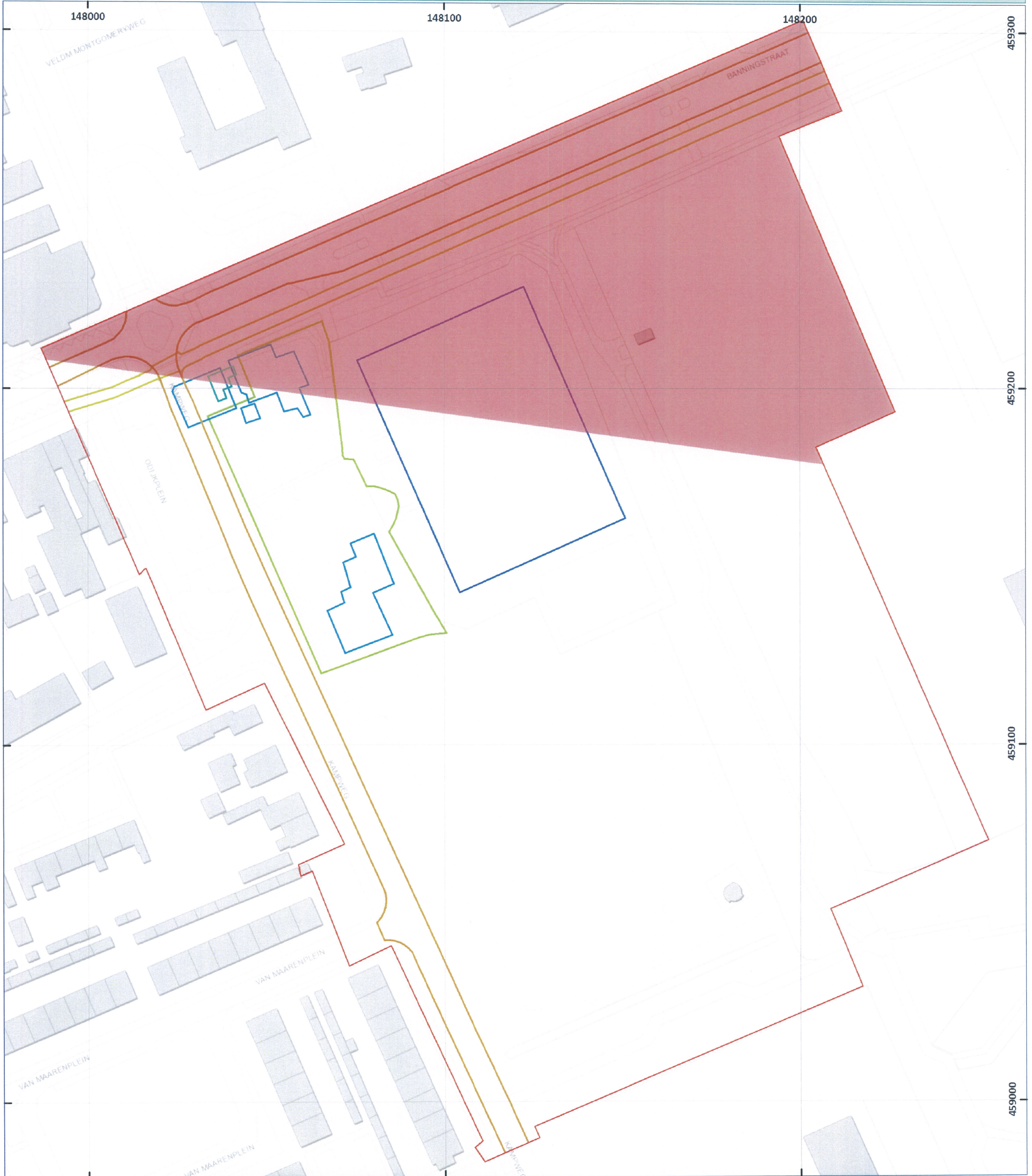
Ruimingrapporten, correspondentie en plattegronden. Gemeenten A t/m Z, 1945-1947

51	P t/m S
52	S t/m U

BIJLAGE 2: CE BODEMBELASTINGKAART

CE BODEMBELASTINGKAART ONTWIKKELINGSGBIED BANNINGSTRAAT SOESTERBERG

LEGENDA

- Onderzoeksgebied
- Verdacht op afgeworpen munitie
- Contra-Indicaties**
- Autoweg
- Fietspad
- Monument
- Verwijderde bebouwing
- Bodemsanering
- Evenemententerrein

DATUM:
24 APRIL 2014

PROJECT NR.:
172-014-VO-01

TEKENING NR.:
172-014-TE-01

OPDRACHTGEVERS:
GEMEENTE SOEST

ACCOORD MANAGEMENT:
ING. F. PAS (ALGEMEEN DIRECTEUR)

PARAAF:

0 20 40 METERS

SCHAAL: 1:1.000

GETEKEND DOOR: ECG

ECG
EXPLOSIVE CLEARANCE GROUP

BEZOEKADRES Nieuweweg 212 6603 BV Wijchen	POSTADRES Postbus 332 6500 AH Nijmegen	CONTACTGEGEVENS E-mail: info@ecg-group.nl Telefoon: 024-6452409
--	---	--

Copyright 2014 Explosive Clearance Group BV

BIJLAGE 3: WET- EN REGELGEVING

Voor eisen die ten aanzien van de veiligheid en beveiliging aan het opsporen en tijdelijk opslaan van conventionele explosieven worden gesteld, kan niet worden teruggevallen op de Wet Explosieven voor Civiel Gebruik of de Wet Wapens en Munitie. Conventionele explosieven vallen niet onder de reikwijdte van deze wetten. De belangrijkste regelgeving met betrekking tot de veiligheid / beveiliging van het opsporen en tijdelijk opslaan van conventionele explosieven volgt uit het Arbobesluit en het daaruit voortvloeiende "Werkveldspecifiek Certificatieschema voor het Systeemcertificaat Opsporen Conventionele Explosieven" welke met ingang van 1 juli 2012 de "Beoordelingsrichtlijn Opsporen Conventionele Explosieven" heeft vervangen.

Het Arbobesluit

Artikel 4.10 van het Arbobesluit heeft betrekking op werkzaamheden in relatie tot conventionele explosieven, zoals het opsporen, detecteren, lokaliseren, identificeren, tijdelijk veiligstellen en het overdragen. In het tweede lid van artikel 4.10, wordt gesteld dat een bedrijf dat zich bezighoudt met de voorgenoemde werkzaamheden in het bezit moet zijn van een systeemcertificaat "Opsporen Conventionele Explosieven".

Werkveldspecifiek Certificatieschema voor het Systeemcertificaat Opsporen Conventionele Explosieven (WSCS-OCE)

Het WSCS-OCE bevat eisen waaraan een bedrijf moet voldoen om gecertificeerd te kunnen zijn voor de opsporing van Conventionele Explosieven. Daarnaast bevat het WSCS-OCE eisen op het gebied van de organisatie en het management van het opsporingsbedrijf en de deskundigheid / examinering van het personeel. In het kader van deze module is met name bijlage 5 van WSCS-OCE van belang. In deze bijlage worden veiligheidseisen gesteld aan de tijdelijke opslag van aangetroffen conventionele explosieven.

Gemeentewet

Artikel 160 van de gemeentewet legt de beslissingsbevoegdheid om al dan niet tot opsporing en gecontroleerd vernietigen van conventionele explosieven over te gaan, bij het College van Burgmeesters en Wethouders neer. Daarnaast is de burgemeester verantwoordelijk voor de Openbare Orde en Veiligheid binnen de gemeente. Voor de handhaving van de openbare orde kan de burgemeester noodbevelen en algemeen verbindende voorschriften opstellen voor de locatie waar naar conventionele explosieven wordt gezocht en de directe omgeving daarvan. Deze bevoegdheid volgt uit artikel 175 en 176 van deze Gemeentewet.

Bijdragebesluit en vergoedingen

Sinds 1 oktober 2009 kunnen gemeenten voor het opsporen van conventionele explosieven aanspraak maken op een bijdrage uit het gemeentefonds (Bommenregeling). Voor het bepalen van de grootte van de bijdrage zijn de gemeenten verdeeld in drie categorieën. Binnen de eerste categorie vallen enkel de gemeenten Amsterdam, Den Haag en Rotterdam. De tweede categorie bestaat uit gemeenten die op basis van declaraties in het verleden als zogenaamde "veelgebruikers" zijn aangemerkt. Gemeenten in deze categorie kunnen in de periode 2011-2014 aanspraak maken op

een bijdrage naar rato van het aantal gerealiseerde nieuwbouwwoningen.³⁷ De overige gemeenten vormen tezamen de derde categorie. Zij kunnen maximaal 70 procent van de kosten voor het opsporen van explosieven vergoed krijgen via een suppletie-uitkering.

Om de kosten te declareren volstaat de toezending van een gemeenteraadsbesluit met daarin de gemaakte dan wel te maken totale kosten opgenomen. Indien het een meerjarig project betreft, wordt verzocht het totale bedrag tevens naar de betrokken jaren uit te splitsen. Er hoeft geen verdere onderbouwing overlegd te worden om voor een uitkering in aanmerking te komen. Projectplannen of studies naar risico's en dergelijke worden niet in behandeling genomen. Het is essentieel dat in het raadsbesluit het bedrag dat wordt gereserveerd, vermeldt wordt. Het kan hierbij gaan om verwachte kosten als om gerealiseerde kosten. De BTW komt niet voor compensatie in aanmerking.

Toezending van het verzoek vindt plaats aan:

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
t.a.v. FEZ/FAR/R
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

De gemaakte kosten kunnen inzichtelijk worden gemaakt in IV3 via lastenfunctie '160 opsporing en ruiming van conventionele explosieven'. Gebruik van deze functie is verplicht vanaf het verslagjaar 2011. Voor vragen of nadere informatie betreffende de bommenregeling kunt u zich wenden tot postbus.gf@minbzk.nl.³⁸

De aanvraag voor een bijdrage in de opsporing van conventionele explosieven geschiedt te allen tijde via de gemeente waarbinnen de opsporingswerkzaamheden worden verricht.

³⁷ Na deze periode wordt op basis van declaraties in de voorgaande jaren een nieuwe lijst met veelgebruikers opgesteld.

³⁸ Circulaire van 3 maart 2011 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties betreffende bekendmaking van beleid en het geven van informatie met betrekking tot het gemeentefonds. Geraadpleegd via: <http://www.explosievenopsporing.nl/DOWNLOAD> (6 juli 2012).

